

ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΑΔΙΑΔΕΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

1902

ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ

Πρόγραμμα τῶν μαθημάτων τοῦ ἄδιαιρέτου
Δημοτικοῦ Σχολείου.

Δεν τέρτα

Ἀπὸ τῆς 8—9 πρωΐνης ὄρας.

- Ἡ Δ'. τάξις διδάσκεται Ἀνάγνωσιν.
- Ἡ Α'. » ἐπασχολεῖται εἰς Μελέτην ἢ Γραφήν.
- Ἡ Β'. » » » Γραφήν ἢ Καλλιγραφίαν.
- Ἡ Γ'. » » » Καλλιγραφίαν ἢ Ἰγνογραφίαν.

Ἀπὸ τῆς 9—10

- Ἡ Α'. τάξις διδάσκεται Ἀνάγνωσιν.
- Ἡ Β'. » ἐπασχολ. εἰς γραπτὰς ἀσκήσεις ἐκ τῆς Ἀριθμητικῆς ἐπιζυμῆνας ὑπὸ τοῦ διδασκάλου.
- Ἡ Γ'. » ἐπασχολεῖται εἰς Μελέτην τῆς Ἱστορίας
- Ἡ Δ'. » » » Ἰγνογραφίαν καὶ Καλλιγραφίαν

Ἀπὸ τῆς 10—10 1/4

Γίνεται διάλειμμα εἰς ἀπάσας τὰς τάξεις.

Ἀπὸ τῆς 10 1/4—11

- Ἡ Γ' καὶ Δ'. συνδιδάσκονται Ἰερά.
- Ἡ Α'. τάξις ἐπασχολεῖται εἰς Γραφήν.
- Ἡ Β'. » » » Ἰγνογραφίαν.

Ἀπὸ τῆς 11—12 ὄρας.

- Ἡ Α' καὶ Β'. τάξις συνδιδάσκονται Πατριδογραφίαν.
- Ἡ Γ' καὶ Δ'. » ἐπασχολοῦνται εἰς ἐργασίας ἐπιζυμῆνας ἐκ τῆς Ἀριθμητικῆς ὑπὸ τοῦ διδασκάλου.

Ἀπὸ τῆς 2—3 ὄρας.

- Ἡ Α'. τάξις διδάσκεται Ἀριθμητικὴν ἐπὶ ἡμίσειαν ὄραν ἄλλο-

ωμένης τῆς Β', κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν ἡμέραιν ὧραν διδάσκεται Ἀριθμητικὴν ἢ Β'. τάξις ἀκροωμένης τῆς Α'.

Ἡ Γ' καὶ Δ'. ἐπασχολοῦνται εἰς μελέτην τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας.

Ἀπὸ τῆς 3—4.

Ἡ Γ'. τάξις διδάσκεται ἰδιαιτέρως 3—3 1/2 φυσικὴν ἱστορίαν (ζωολογίαν) ἀκροωμένης καὶ τῆς Δ'. Εἰτα 3 1/2—4 διδάσκονται ἡ Δ'. τάξις φυσικὴν ἱστορίαν (ἀνθρωπολογίαν, φυτολογίαν κατλ.) ἀκροωμένης καὶ τῆς Γ'.

Ἡ Α' καὶ Β'. ἐπασχολοῦνται εἰς γραφὴν καὶ λύσιν Ἀριθμητικῶν ἀσκήσεων.

Ἀπὸ τῆς 4—4 1/2

Ἡ Β'. τάξις διδάσκεται Ἀνάγνωσιν ἢ Α'. ἀπέρχεται καὶ ἡ Γ'. καὶ Δ'. γράρουν ἐπὶ τοῦ τετραβίου ὄνοματα ἐκ τῶν τριῶν κλίσεων ὀριζόμενα πρὸς ἐκμάθησιν τούτων (τῶν κλίσεων) καὶ πρὸς ὀρθογραφικὴν ἀσκήσιν.

Τρίτη

Ἀπὸ τῆς 8—9 ὧρας

Ἡ Γ'. τάξις διδάσκεται ἀνάγνωσιν

Ἡ Α'. » ἐπασχολοῦται εἰς Μελέτην ἢ Γραφὴν.

Ἡ Β'. » » εἰς Γραφὴν καὶ Καλλιγραφίαν.

Ἡ Δ'. » » εἰς Σχηματισμὸν καὶ ὄρθην γραφὴν ἐπὶ τοῦ τετραβίου ὀνομάτων ἐκ τῶν τριῶν κλίσεων ὀριζομένων ἢ καὶ χρόνων ρημάτων.

Ἀπὸ τῆς 9—10 ὧρας

Ἡ Α'. τάξις διδάσκεται Ἀνάγνωσιν.

Ἡ Β'. » ἐπασχολοῦται εἰς Μελέτην

Ἡ Γ'. » » εἰς Ἰγνογραφίαν

Ἡ Δ'. » » εἰς Ἰγνογραφίαν καὶ Καλλιγραφίαν.

Ἀπὸ τῆς 10—10 1/4 ὧρας

Δ : ἄ λ ε ι μ α

Ἀπὸ τῆς 10 1/4—11 ὧρας

Ἡ Α' καὶ Β' τάξις συνδιδάσκονται ἱερά.

Ἡ Γ' καὶ Δ' ἐπασχολοῦνται εἰς Μελέτην τῆς ἐξετασθησομέ-

νης κατὰ τὴν ἐπομένην ὧραν Γεωγραφικῆς καὶ εἰς Ἰγνογραφίαν τῶν ἐν τῷ μαθήματι τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀκαταρτέων μαθόντων.

Ἀπὸ τῆς 11—12

Ἡ Γ' καὶ Δ' διδάσκονται ἀπὸ ἡμέραιν ὧραν ἕκαστη Γεωγραφικὴν συμφώνως τῷ ἀναλυτικῷ προγράμματι.

Ἡ Β' τάξις ἐπασχολοῦται εἰς Μελέτην, καὶ

Ἡ Α' ἀπέρχεται ἢ ἐπασχολοῦται εἰς Μελέτην.

Ἀπὸ τῆς 2—3 ὧρας

Ἡ Β'. τάξις διδάσκεται Ἀνάγνωσιν καὶ Γραμματικὴν.

Ἡ Α' ἀκροῦται.

Ἡ Γ' καὶ Δ' μελετοῦσιν Ἀριθμητικὴν καὶ λύουσιν ἐπὶ τοῦ τετραβίου προβλήματα ἐκ τῶν ἐν χρήσει ἀριθμητικῶν ἀσκήσεων.

Ἀπὸ τῆς 3—3 1/2

Ἡ Α' τάξις διδάσκεται Ἀριθμητικὴν ἀκροωμένης καὶ τῆς Β'.

Ἀπὸ τῆς 3 1/2—4 1/2

Ἡ Γ' καὶ Δ' διδάσκονται ἐπὶ ἡμέραιν ὧραν ἕκαστη Ἀριθμητικὴν (α).

Σημ. α' Ὅταν διδάσκεται ἡ Γ' ἀριθμητικὴν ἀκροῦται ἡ Δ', καὶ ὅταν ἡ Δ' ἀκροῦται ἡ Γ'.

Ἡ Β' τάξις ἐργάζεται ἀντιγράφουσα τὸ ἐκ τοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου ὀριζόμενον μέρος πρὸς γραφὴν καὶ ὀρθογραφίαν, καὶ ἡ Α' ἀπέρχεται.

Τετάρτη

Ἀπὸ τῆς 8—9 ὧρας.

Ἡ Δ'. τάξις διδάσκεται Ἀνάγνωσιν.

Ἡ Α'. ἐπασχολοῦται εἰς Γραφὴν.

Ἡ Β' καὶ Γ'. » εἰς Γραφὴν καὶ Καλλιγραφίαν.

Ἀπὸ τῆς 9—9 1/2

Ἡ Α'. τάξις διδάσκεται Ἀνάγνωσιν.

Ἡ Β'. ἐπασχολοῦται εἰς Μελέτην.

Ἡ Γ' καὶ Δ'. ἐπασχολοῦνται εἰς τὴν ἐπιτέλειον ἐργασιῶν ὀριζομένων ἐκ τῆς Γραμματικῆς συμφώνως τῷ ἀναλυτικῷ προγράμματι.

Ἀπὸ τῆς 9 ¹/₂—10

Ἡ Δ', καὶ Γ', συνδιδάσκονται Ἱερὰ.
Ἡ Α' ἐπασχολεῖται εἰς τὴν Γραφήν.
Ἡ Β' εἰς Ἱερογραφίαν.

Ἀπὸ τῆς 10—10 ¹/₄

Δι' ἀλειμμά

Ἀπὸ τῆς 10 ¹/₄—11

Ἡ Γ', διδάσκεται Ἀνάγνωσιν καὶ Γραμματικὴν ἀκρωμένης καὶ τῆς Δ'.

Ἀπὸ τῆς 11—12

Ἡ Β', τάξις διδάσκεται Ἀνάγνωσιν καὶ Γραμματικὴν.
Ἡ Α', ἀπέργεται.
Ἡ Γ', καὶ Δ', προμειλιτών Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν.

Ἀπὸ τῆς 2—3

Ἡ Γ', καὶ Δ', τάξις συνδιδάσκονται Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν.
Ἡ Α', τάξις ἐπασχολεῖται εἰς γραφὴν ἀριθμῶν καὶ εἰς ἐπιτέλειον ἀριθμητικῶν πράξεων (ἐντός τῶν ἀριθμ. 1—20) ἕς ἔριξαι ὁ διδάκαλος.
Ἡ Β', τάξις ἐπασχολεῖται εἰς γραφὴν καὶ εἰς ἐπιτέλειον ἀριθμητικῶν πράξεων ἐκτὼν ἐν καὶς ἐν χρήσει ἀριθμητικῆς ἀσκήσεως ἀναγραφομένων.

Ἀπὸ τῆς 3—3 ¹/₂

Ἡ Β', τάξις διδάσκεται Ἀριθμητικὴν ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἀκρωμένης τῆς Δ' τάξεως.
Ἡ Γ', καὶ Δ', γράφουσι ἐπὶ τοῦ τετραδίου δνόματα καὶ ἀνωνομίας πρὸς ἐξάσκησιν

Ἀπὸ τῆς 3 ¹/₂—4 ¹/₂

Ἡ Γ', καὶ Δ', συνδιδάσκονται Ἱερὰ. (6)

Σημ. 6'. Κατὰ δεκαπενθήμερον καὶ ὁσάκις ὁ καιρὸς ἐπιτρέπεται γίνεται ἐφοχικός περίπατος καθ' ὃν γίνεται καὶ διδασκαλία Πατριδογραφίας ἐν τῇ Α', καὶ Β', τάξει.

Πέμπτη

Ἀπὸ τῆς 8—9

Ἡ Γ', καὶ Δ', ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐκάστη διδάσκονται Φυσικὴν Ἱστορίαν.

Ἡ Α', καὶ Β', ἐπασχολοῦνται εἰς Μελέτην τῆς ἀκρωμένης.

Ἀπὸ τῆς 9—10

Ἡ Α', καὶ ἡ Β', τάξις διδάσκονται ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐκάστη ἀνάγνωσιν.

Ἡ Γ', καὶ Δ', ἐπασχολοῦνται εἰς Ἱερογραφίαν.

Ἀπὸ τῆς 10—11

Ἡ Γ', τάξις διδάσκεται Ἀνάγνωσιν καὶ Γραμματικὴν ἀκρωμένης καὶ τῆς Δ'.

Ἡ Α', καὶ Β', ἐπασχολοῦνται εἰς Γραμματικὰς ἀσκήσεις ἐριζομένης ὑπὸ τοῦ διδασκάλου.

Ἀπὸ τῆς 11—12.

Γίνεται Γραμματικὴ ἐν ἀπόκλεισιν καὶ τάξεσιν ὅπου τοῦτο εἶναι δυνατόν ἄλλως γίνονται γεωργικαὶ ἐργασίαι. Ὅταν δὲ ὁ καιρὸς δὲν ἐπιτρέπῃ ἢ ὅπου εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκτελεσθῶσι γεωργικαὶ ἐργασίαι διδάσκονται 11—11 ¹/₂ ἢ Α', καὶ Β', ποιήματα. 11 ¹/₂—12 δὲ ἢ Γ', καὶ Δ'.

Ἀπὸ 2—3 ὥρας.

Ἡ Γ', καὶ Δ', διδάσκονται ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐκάστη Ἀριθμητικὴν. (7)

Σημ. γ'. Διδακκομένης τῆς μιᾶς τάξεως ἀποδοται ἢ ἑτέρα ἢ διν ὀριζεται αὐτῇ ἐκ τοῦ παρόντος προγράμματος ἄλλαι τι ἐργασίαι.

Ἡ Α', ἐπασχολεῖται εἰς Γραφήν.

Ἡ Β', » » Καλλιγραφίαν.

Ἀπὸ τῆς 3—3 ¹/₂.

Ἡ Β', διδάσκεται Πατριδογραφίαν ἀκρωμένης καὶ τῆς Α' τάξεως.

Ἡ Γ', καὶ Δ', ἐπασχολοῦνται εἰς ἀσκήσεις Ἀριθμητικῆς σχετικὰς πρὸς τὸ διαγθεὶν μάθημα κατὰ τὴν προγευμένην ὥραν.

Ἀπὸ τῆς 3 ¹/₂—4.

Ἡ Α', καὶ Β', τάξις διδάσκονται Ἱερὰ

Ἡ Γ' και Ἡ Δ' ἐπασχολοῦνται εἰς ἀντιγραφὴν ὀριζομένων μέρους ἐκ τοῦ Ἀναγνωστικοῦ βιβλίου.

Ἀπὸ 4—4 1/2.

Ἡ Δ' διδάσκειται Ἀνάγνωσιν.

Ἡ Γ' ἀκροῦται.

Ἡ Α' και Β' ἀπέχονται.

Παρασκευή.

Ἀπὸ τῆς 8—9 ὥρας.

Ἡ Δ' τάξις διδάσκειται Ἀνάγνωσιν.

Ἡ Α' ἐπασχολεῖται εἰς Μελέτην ἢ Γραφήν.

Ἡ Β' και Γ' » » Γραφήν και Καλλιγραφίαν.

Ἀπὸ τῆς 9—10.

Ἡ Α' τάξις διδάσκειται Ἀνάγνωσιν και Γραμματικὴν.

Ἡ Β' ἐπασχολεῖται εἰς Γραμματικὰς ἐργασίας ὀριζομένας ὑπὸ τοῦ διδασκάλου.

Ἡ Δ' » » ὀρθὴν σχηματισμὸν και καθαρὴν γραφήν ἐν τετραβίῳ ἑνομάτων ἐκ τῶν τριῶν κλίσεων ὀριζομένων ἢ χρόνων ῥημάτων τινος.

Ἡ Γ' » » ὡσαύτως εἰς γραμματ. ἐργασίας ὀριζομένας ἐκ τῶν διδασκομένων μερῶν.

Ἀπὸ τῆς 10—10 1/4

Δ : α λ ε : μ μ α

Ἀπὸ τῆς 10 1/4—11.

Ἡ Α' και Β' συνδιδάσκονται Ἰερά.

Ἡ Γ' ἐπασχολεῖται εἰς Ἰχθυογραφίαν.

Ἡ Δ' » » Καλλιγραφίαν.

Ἀπὸ τῆς 11—12.

Ἐθικὴ ἐν ἀπάσαις ταῖς τάξεσιν. Ὅπου δὲν εἶναι δυνατόν τὸ διδαχθῆν τὸ μάθημα τοῦτο, διδάσκονται γυμναστικὴν ἢ γεωργικὰς ἐργασίας πᾶσαι αἱ τάξεις.

Ἀπὸ τῆς 2—3

Ἡ Γ' τάξις διδάσκειται ἀνάγνωσιν και Γραμματικὴν ἀκρομένης και τῆς Δ'.

Ἡ Α' ἐπασχολεῖται εἰς Μελέτην.

Ἡ Β' ἐπασχολεῖται εἰς Ἰχθυογραφίαν.

Ἀπὸ τῆς 3—3 1/2

Ἡ Β' τάξις διδάσκειται ἀνάγνωσιν.

Ἡ Α' ἀντιγράφει και λύει ἀριθμητικὰς ἀσκήσεις ὀριζομένας ὑπὸ τοῦ διδασκάλου.

Ἡ Γ' και Δ' μελετῶσιν ἐκ τῆς Γραμματικῆς μέρη ὀριζομένας ὑπὸ τοῦ διδασκάλου.

Ἀπὸ τῆς 3 1/2—4 1/2

Ἡ Γ' και Δ' συνδιδάσκονται Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν.

Ἡ Α' και Β' ἐπασχολοῦνται εἰς Γραφήν κειροῦ δὲ ἐπιτορῶντος καταγίνονται εἰς Γεωργικὰς ἐργασίας.

Σάββατον

Ἀπὸ τῆς 8—9

Ἡ Γ' και Δ' διδάσκονται ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐκάστη Γεωγραφίαν.

Ἡ Α' και Β' προμελετῶσιν Ἀνάγνωσιν.

Ἀπὸ τῆς 9—10

Ἡ Α' και Β' ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐκάστη διδάσκονται ἀνάγνωσιν.

Ἡ Γ' και Δ' προμελετῶσι Γραμματικὴν και Ἀνάγνωσιν.

Ἀπὸ τῆς 10—10 1/4

Δ : α λ ε : μ μ α

Ἀπὸ τῆς 10 1/4—11 1/4

Ἡ Γ' και Δ' διδάσκονται ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐκάστη ἀκρομένης τῆς μὴ διδασκομένης τάξεως Γραμματικὴν.

Ἡ Α' ἐπασχολεῖται εἰς Γραφήν.

Ἡ Β' ἐπασχολεῖται εἰς Γραφήν και Καλλιγραφίαν.

Ἀπὸ τῆς 11 1/4—12

Γυμναστικὴ ἐν ἀπάσαις ταῖς τάξεσιν ὅπου ὁ διδασκαλὸς δὲν γνωρίζει τοιαύτην διδάσκονται ἱερά ἐν ἀπάσαις ταῖς τάξεσιν διηγουμένου τοῦ διδασκάλου ἐν γλώσσῃ ἀπλῇ παραβολὴν τινα ἢ ἄλλο ἠθικοδημοκρατικὸν διήγημα.

Ἀπὸ τῆς 2—3

Ἡ Γ' καὶ Δ' διδάσκονται ἐπὶ ἡμέραις ὡραν ἑκάστη Ἀριθμητικήν.

Ἡ Α' καὶ Β' ἀντιγράφουσι καὶ λύουσιν ἀριθμητικὰς ἀσκήσεις.

Ἀπὸ τῆς 3—4 ὥρας.

Ἡ Δ' διδάσκεται ἀνάγνωσιν καὶ Γραμματικὴν ἀπροσώπην καὶ τῆς Γ'.

Ἡ Α' καὶ Β' ἀπέρχονται ἢ ἐπισκολοῦνται εἰς γεωργικὰς ἐργασίας.

Τὸ ἀνωτέρω ὄρωλον πρόγραμμα θὰ ἐφαρμοσθῆ καὶ ἐν τοῖς ἀδικαίτοις σχολείοις τῶν θηλέων συνδιαζόμενον πρὸς τὰ σχετικὰ ἐκ τῶν κήτῳ σημειωμένων.

Ἀντὶ τῶν Γεωργικῶν ἐργασιῶν ὡς σημειοῦται καὶ ἐν τῷ ἀναλυτικῷ προγράμματι θὰ διδάσκωνται χειροτεχνήματα. Ἀνοθὴ φεταῖοντα καὶ καλλιτεροῦνται εἰς ὅσα Παρθενωγογεῖα εἰναι τοῦτο δυνατόν.

Ἐκάστη τάξις ἀδικαίτου Παρθενωγογεῖου ὑποχρεωτικῶς καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπισκολεῖται τοὺλάχιστον ἐπὶ μίαν ὥραν εἰς χειροτεχνήματα (κατὰ τὴν χρόνον τῶν σιωπηλῶν ἐργασιῶν).

Εἰς ἅπαντα τὰ Παρθενωγογεῖα αἱ κατοικοῦσαι ἐν τῇ κώμῃ ἐν ἣ τὸ σχολεῖον μαθήτριαι συγκεντρῶνται καθ' ἑκάστην Κυριακὴν ἐν τῷ σχολείῳ καὶ ἐκθετοὶ μετὰ τῆς διδασκαλίσσης μεταδιδίωσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ ἐν τοῖς σχολείοις τῶν ἄρρένων.

Εἰς ὅσα Παρθενωγογεῖα τῶν Ἐπαρχιῶν ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητριῶν εἶναι κατώτερος τῶν 60 ὃ δὲ τῶν ἄρρένων τοῦ ἀδικαίτου δημοτικῶν σχολείου τῆς κώμης ἢ κοινότητος ἐν ἣ τὸ Παρθενωγογεῖον ἀνωτέρως τῶν 80, ἢ διδασκάλισσα παραλαμβάνει ἂν εἶναι πτυχιούχος τοῦς μαθητὰς τῆς Α' τάξεως τῶν ἄρρένων καὶ καταρτίζει μίαν Ἀγρ. τάξιν ἐξ ἄρρένων καὶ θηλέων ἢ καὶ διδάσκει τὰ ἐν τῷ ἀναλυτικῷ προγράμματι ἀναφερόμενα.

Ἐἰς ἅπαντα τὰ ἀρτιστοῦτα Παρθενωγογεῖα τῶν ἐπαρχιῶν εἰς αὐτοὺς δὲν θὰ λειτουργήσῃ ἄλλοτὸς Δ' τάξις πιθανὸν δὲ καὶ Γ' ἢ διδασκάλισσα ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητριῶν παραλαμβάνει τὴν Ἀγρ. τάξιν τοῦ ἐν τῇ αὐτῇ κώμῃ ἀδικαίτου σχολείου τῶν ἄρρένων.

Εἰς τὰ σχολεῖα τῶν ἄρρένων ἐν εἰς διδάσκουσι μὴ πτυχιούχοι δημοδιδασκαλοὶ ὁ ἑθνικὸς ὕμνος, ἢ ὀλονυχτιὰ τῆς Κρήτης καὶ

τὰ σπουδαιότερα τῶν ἐν τῷ ἀναλυτικῷ προγράμματι σημειωμένων ἡμερίτων διδάσκονται ὑπὸ τῆς διδασκαλίσσης ἐν αἰσὶ πτυχιούχου.

Ἐν οὖδαν ἀδικαίτου σχολείῳ τῶν Ἐπαρχιῶν συνιστᾶται Γ' ἢ Δ' τάξις ἂν μὴ ὑπάρχωσι τοὺλάχιστον 3 μαθήτρια δι' ἑκάστην τάξιν. Ὅταν ὀ μαθήτρια εἶναι δύο ἢ εἰς ἑαν συνιστᾶται τάξις ἄλλ' ὑποχρεῶνται οὗτοι νὰ μετακινῶσιν εἰς σχολεῖα ἄλλῃς κείμενα ἐν εἰς ἔχουσιν πωσταθὴ τοιαύτη τάξις.

Εἰς ὅσα ἀδικαίτα Παρθενωγογεῖα ὑπάρχωσι μὴ ἢ δύο μαθήτρια διὰ τὴν Γ' ἢ Δ' τάξιν συνιστᾶται τάξις. Ἀλλ' ἐν συσταθῶσιν ἀδικαίτοις συνδιδάσκονται πάντα τὰ μαθήματα, πληρὸν τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Μαθηματικῶν.

Μεγίστη δὲν νὰ καταβάλληται φροντίς ὑπὸ τῶν κ. Νομαρχικῶν Ἐπιθεωρητῶν ὅπως οἱ μαθητὰ τῆς Α' τάξεως τῶν ἀδικαίτων σχολείων ἀποτελοῦν ἐν τμήμα. Πρὸς τοῦτο διδόνται οὗτοι τῆς απαιτούμενης κατεκλήτους ὀδηγίας καὶ ἐπιμελείων τῆς κεντρικοῦς αὐτῶν ἐκτελέσεως. Ὅπου τοῦτο εἶναι ἀδύνατον, ἐπιτρέπεται ἢ σύστασις τὸ πλὴν δύο τμημάτων κατατασσόμενον εἰς μίαν τὸ κατώτερον τῶν μετακινῶντων τὸ πρῶτον εἰς τὸ σχολεῖον, εἰς δὲ τὸ δεύτερον τῶν μενιόντων ἐν τῇ αὐτῇ τάξιν κατὰ τὸ προηγουμένον ἔτος.

Ἀπαγορεύεται αὐστηρότατα εἰς τοὺς διδασκάλους νὰ δέχωνται εἰς τὸ σχολεῖον παῖδας μὴ συμπληρώσαντας τὸ ἑνὸς ἔτος τῆς ἡλικίας. Μὴ ὑπαρξόντων δὲ λεηστεικῶν βιβλίων ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις, οἱ διδασκάλου θὰ ζητοῦσι πληροφόρησις παρὰ τῆς σχολικῆς ἐπιτροπῆς περὶ τῶν μαθητῶν, ὧν ἢ ἡλικία φαίνεται κατώτερα τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένης.

Ἀπαγορεύεται ἐπὶ ποινῇ ἀπολύσεως εἰς τοὺς ἐν τοῖς δημοτικῶν σχολείοις τῶν ἐπαρχιῶν διδάσκοντας πτυχιούχους ἢ μὴ δημοδιδασκάλους νὰ δέχωνται εἰς τὸ σχολεῖον αὐτῶν μαθητὰς ἀπορριβήτους κατὰ τὴν εἰρηθίον ἐν τοῖς Ἑλληνικῶν σχολείοις δικαιοκρατῶν καὶ νὰ ἐπαγγέλλωνται εἰς τοὺς γυναικῶν αὐτῶν, ἐπεὶ θὰ διδάσκωνται αὐτοὺς μαθήματα ἀνωτερα τῶν ἐν τῆς δημοτικῶν σχολείοις διδασκομένων. Τοῦς τοιαύτους μαθητὰς ὡς καὶ τοὺς ἀπολυθέντας ἀλλὰ μὴ δυνθθέντας νὰ φοιτήσωσιν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν σχολεῖον προσηρχμένους ἐγγράφουσιν εἰς τοὺς μαθητὰς τῆς Δ' τάξεως.

Εἰς ὅσα ἀδικαίτα δημοτικὰ σχολεῖα τῶν ἐπαρχιῶν ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ὑπερβαίνει τοὺς 80, ἔχουσιν δὲ πωσταθὴ καὶ αἰ 4 τάξεις δυνατόι ὁ διδασκαλοὶ κατὰ τὴν πρῶτην ἐξαμηνίαν

νά διδάσκη τούς μαθητάς τῶν δύο κατωτέρων τάξεων κατά τὰς μεσημερινας ὥρας τὰ ἐν τῷ ἀναλυτικῷ προγράμματι (2—4^{1/2}) τῶν ἀδιαιρέτων δημότ. σχολείων ἀναφερόμενα μαθήματα τῶς δὲ τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων κατά τὰς πρωϊνάς ὥρας (8—12). Τοῦτο ὅμως δεόν νά γίνηται μόνον κατά τήν Α'. ἐξαρχήν.

Ἐν Χαλίκῃ τῇ 15 Σεπτεμβρίου 1902.

Ὁ Γενικός Ἐπιθεωρητής τῆς Δημ. Ἐκπαίδευστος
Ν. ΠΑΔΙΕΡΑΚΗΣ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
ΤΟΥ
ΑΔΙΑΙΡΕΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
ΤΩΝ
Α Ρ Ρ Ε Ν Ω Ν

Θρησκευτικά

Τάξις Α'. καὶ Β'.

Πρῶτος κύκλος

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας τῆς Α'. καὶ Β'. τάξεως).

Προσευχαί. α') Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς. β') "Ἄγιος ὁ Θεὸς καὶ ἄλλα ἐκ τῶν ἀναγεγραμμένων ἐν τοῖς ἀνεγνωστικοῖς βιβλίοις τῶν τάξεων τούτων.

Ἐκ τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης διδάσκονται ἄνευ βιβλίου.

1) Ἡ Ἱστορία τοῦ Ἰωσήφ «τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. Φύλασσε Κύριος πάντας τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν.»

2) Ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ.

3) Ἡ Βάπτισις τοῦ Χριστοῦ «ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται.»

4) Ὁ Ἰησοῦς φίλος τῶν παιδιῶν. «Ἄγετε τὰ παιδιά ἐρχεσθαι πρός με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.»

5) Ἡ Ἀνάστασις τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας ἐν τῇ πόλει Ναὴν «τὰ ἀδύνατα πρὸ ἀνθρώπου δύνατά ἐστι παρὰ τοῦ Θεοῦ.»

6) Ἡ παραβολὴ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου «Πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.»

Δεύτερος κύκλος

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας τῆς Α'. καὶ Β'. τάξεως)

Προσευχαί. α') Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. β') Ἐξεγερθέντες τοῦ ὕπνου. γ') "Ἄγιος ὁ Θεὸς, "Ἄγιος Ἰσχυρὸς κτλ.

Ἐκ τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης διδάσκονται ἄνευ βιβλίου.

1) Ἡ Δημιουργία τοῦ κόσμου.

2) Κληθείς του Αβραάμ «πίστευσατε τον Θεόν και αντιλήψεταιί σου.»

3) 'Αβραάμ και Λώτ «Μακάριοι οι ειρηνοποιοί ότι αυτοί υιοί Θεού κληθήσονται.»

4) 'Η ειλεξένια του 'Αβραάμ.

5) 'Η Γέννησις του Χριστού.

6) 'Ο 'Ιησούς δωδεκαετής.

7) 'Ο εν Κανζ γάμος.

8) Τά πάθη και ο θάνατος του Χριστού.

9) 'Η 'Ανάστασις του Χριστού.

Σημ. α'. 'Η Α' και Β' τάξι συντάσσονται τα θρησκευτικά. Κατά τό πρώτον ε' έτος της εκπαίδευσης του παρόντος προγράμματος θα διδαχθώ ο δεύτερος κύκλος εις έκτακτα τα σχολεία εν οίς διδασχθή κατά τό παρελθόν έτος ο πρώτος.

Τάξις Γ' και Δ'.

Πρώτος κύκλος

(Πρώτον έτος συνδιδασκαλίας της Γ' και Δ' τάξεως)

'Εκ της Παλαιής Διαθήκης'

1) 'Η Δημιουργία του κόσμου εκτενέστερον «ώς ημεγαλόνθη τα έργα σου Κύριε, πάντα εν σοφία έποίησας.»

2) 'Η πρώτη άμαρτία «τά έθώμα της άμαρτίας θάνατος.»

3) Κάιν και 'Αβελ «ού φρονήσεις.»

4) 'Ο κατακλυσιμός «οί παράνομοι εξολοθρευθήσονται, σωτηρία δέ δικαίων παρά Κυρίω.»

5) Γέννησις και θυσία του 'Ισαάκ.

6) Γάμος του 'Ισαάκ «εύλογία πατρός στηρίζει οίκους τέκνων, κατάρτα δέ μητέρας εκριζοί θεμέλια.»

7) 'Ιστορία του 'Ιακώβ «Πάντα όσα έν θέλησθε ένα ποιήσεν ύμιν οί άνθρωποι, αυτό και ύμεις ποιείτε αυτοίς.»

8) 'Ιστορία του 'Ιωσήφ.

9) Μωυσής «εύλογημένος ο άνθρωπος ός πέποιθεν επί Κύριον»

10) Αί δέκα έντολαί «ό τηρών τάς έντολάς του Θεού, έν τώ Θεώ μένει και ο Θεός έν αύτώ.»

11) 'Ο 'Ιησούς του Ναυφ.

12) Γεθεών «άγαθόν πεποιθήναι επί Κύριον ή πεποιθήναι επί άνθρωπον.»

13) 'Ηλι και Σαμουήλ «οί πατέρες εκτρέφει τα τέκνα ύμών έν παιδεία και νουθεσίη Κυρίου.»

14) Σαούλ «ε έν σπειρή άνθρωπος τούτο και θερίσει.»

15) Δαβίδ και Γολιάθ «Κύριος υπερηγήσας ένταύταται, ταπεινός δέ έδόξασεν χόρον.»

16) Σαλμων «Τούς αγαθώντας σοφίαν αγαπήσθε Θεούς.»

17) 'Ιωβ «Μακάριοι οι πραείς έτι αυτοί κληρονομήσουσι τήν γήν.»

18) Γεωργαρία της 'Αγίας Γ'ης (βρω, λίθων, ποταμοί, αύτης, αι επαρχίαι και αι επισκοπείαι πόλεις αύτης.)

Δεύτερος κύκλος

(Δεύτερον έτος συνδιδασκαλίας της Γ' και Δ' τάξεως)

Προσευχαι.

α'. Βασιλεύς Ουράνιε, Κύριε ο τό πανάγιον σου πνεύμα και άλλα προσευχαι άπλα και εύληγοι.)

'Εκ της Καινής Διαθήκης'

1) Περι Ζαχαρίου και της Γεννήσεως 'Ιωάννου του Βαπτιστοϋ «Προσεύξαθε προς με και εισακούσομαι ύμών.»

2) 'Ο Εθαγγελισμός της Θεοτόκου και τό προπάριον Θεοτόκου Παρθένε.

3) 'Η Γέννησις του Χριστού «Όυτω γάρ ήγάπησεν ο Θεός τον κόσμον, ώστε τον υιόν αυτου τον μονογενή έδωκεν.»

4) 'Η 'Υπαπαντή του 'Ιησού Χριστού «Νόν απολύεις τον δούλον σου δίοποτα» και ή βάπτισις «θολογώ έν βάπτισμα...»

5) 'Η έκδιώξις εν τώ ναού των πωλούντων και αγοραζόντων «ό οικός μου οίκος προσευχης κληθήσεται.»

6) 'Η παραβολή του σπέρματος «Μακάριοι οι ακούοντες τον λόγον του Θεού και φυλάσσοντες αυτόν.»

7) 'Η παραβολή των δέκα Παρθένων «ίδού ο νυμφίος έρχεται.»

8) 'Ο πλοσίτος άνηρ και ο πτωχός Αλέκτρος «Μακάριοι οι έλεημονες ότι αυτοί ελεηθήσονται.»

9) 'Ο άσωτος υιός «Μετανοείτε' ποιήσατε καρπούς ληθους της μετανοίας.»

10) 'Η παραβολή των ταλάντων.

11) 'Η παραβολή της μελλούσης κρίσεως «προσευχαι άνάστασιν νεκρών.»

12) 'Η 'Ανάστασις του Λαζάρου,

13) 'Η είσοδος του 'Ιησού εις 'Ιερουσόλυμα.

14) 'Ο μυστικός δείπνος,

15) Τα πάθη του Χριστού «άγαπήσατε τους έχθρούς ύμών, εύλογείτε τους καταρωμένους ύμεις, καλώς ποιείτε τους μισούντας ύμεις.»

- 16) Ἡ ταφή καὶ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ.
- 17) Ἡ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἐμφάνισις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ (ἀν τινων ἀφ' ἑστέ τὰς ἀμαρτίας ἀρίστανται αὐτοῖς ἀν τινων κρατήσῃ κακάρτηται).
- 18) Ἡ ἀνάληψις τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὸ προπάρειν ἀναλήρθησι ἐν....
- 19) Ἡ Πεντηκοστή.

Ἀπομνημόνευσις καὶ ἐρμηνεῖα τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως καὶ ἐκ τῆς κατηγορήσεως ἀνεκ βιβλίου ἐν συντόμῳ τὸ περὶ μυστηρίων.

Σημ. 6. Κατὰ τὸ πρότερον ἔτος τῆς ἰασηρογῆς τοῦ παρόντος προγράμματος ἢ ἀ συνδιδαχῆ ἐν τῇ Γ' καὶ Δ' τάξει ἡ Καινὴ Διαθήκη (κύκλος βος) ἵνα μὴ οἱ ἐκ τῆς Γ' τάξεως μεταβαίνοντες εἰς τὴν Δ' διδασχῶσι Παλαιὰν Διαθήκην ἢν ἐδιδάχθησαν ἔδη. Εἰς ὅσα δὲ σχολεῖα δὲν ὑπάρχει τετάρτη τάξις ἢ δὲ διδασχῆ ὁ πρῶτος κύκλος δύνανται ὅμοι· οἱ διδασκαλοὶ νὰ διδάξωσι Παλαιὰν Διαθήκην ἐν τῇ Γ' τάξει καὶ Καινὴν ἐν τῇ Δ' διδασκόντες ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐκάστην τάξιν καὶ παραγγέλλοντες ὅπως ἡ μὴ διδασκόμενη τάξις ἀπρόστασι.

Ἑλληνικὰ

τάξις Α'.

Λεκτικαὶ ἀσκήσεις (πραγματογνοῖα). Γραφί, Γραμματικὴ, ποιήματα.

Α'. Ἀνάγνωσις

Ἀνάλυσις λέξεων εἰς τὰ συστατικὰ αὐτῶν καὶ ἐκ τούτων εἶτα σύνθεσις τῶν ἀρχικῶς δεδωμένων λέξεων ἢ καὶ ἄλλων ὁμοίων ταύταις. Ἀσκήσεις ἐπὶ τοῦ ἀναγνωστρίου, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν ἐξαρτηθῆσαν ἀνάγνωσις ἀπαικτοῦ λέξεων, ἀπλῶν προτάσεων καὶ λόγων συνεχοῦς.

Β'. Γραφί

Γραφί τῶν ἐλάχιστων κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν διδασκόμενων γραμμάτων, συλλαβῶν καὶ λέξεων. Γραφί ἀπλουστάτων προτάσεων. Καθημερινὴ γραφικὴ ἐργασία ἐκ τῶν διδασκόμενων, κατ' οἶκον καὶ ἐν τῷ σχολείῳ.

Κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀναγνώσεως διδάσκονται αἱ ἐπόμενα γραμματικὰ ἐργασία. 1) Ἀνάλυσις τῶν προτάσεων ἐν λέξεσι, τῶν λέξεων εἰς συλλαβὰς καὶ τῶν συλλαβῶν εἰς γράμματα καὶ ἀντιστροφῶς σύνθεσις τῶν γραμμάτων εἰς συλλαβὰς, τούτων εἰς λέξεις καὶ τούτων εἰς προτάσεις.

2) Διάκρισις τῶν γραμμάτων εἰς φωνήεντα, σύμφωνα καὶ διεθόγγους.

3) Οἱ τόνοι καὶ τὰ πνεύματα. Διάκρισις καὶ ὀνομασία τῶν ση-

μείων τῆς στίξεως, κέρμα, μίσθ, στήλη, τελεία, στήλη καὶ ἑρωτηματικῶν.

Δίδονται δὲ καὶ ὡς ἐρωτηματικὰ γυμνάσματα 1) λέξι—δὲς λέξεις δεδιδαχμένα καὶ ἐξεταστέα ἐν τὴν ἐρήν γραφῆν μανθάνουσι οἱ μαθητὰ κατ' οἶκον ἀνητηρόντες αὐτὰς ἐπὶ τοῦ πετραδίου 2) λέξεις ἴνωστα καὶ σύνθεσις ἐκ καλλιγραφῆ ἐπὶ τοῦ πίνακος ὁ διδασκαλὸς ἢ κατ' ἐπιτολὴν τούτου εἰς τὸν καλλιγράφῳ μαθητῶν τῆς ἀνωταρῆς τάξεως ταύταις δὲ οἱ μαθητὰ γράφουσι ἐπὶ τοῦ ἀβείου κατὰ τὰς ὥρας τῶν σιωπηλῶν ἐργασίῶν πρὸς ἐξάσκησιν ἐν τῇ τε τῇ ἐρωτηματικῇ καὶ καλλιγραφίῳ.

Τάξις Β'.

Λεκτικαὶ ἀσκήσεις (πραγματογνοῖα). Ἀνυπόθεσι—Γραμματικὴ—Ποιήματα.

Α'. Λεκτικαὶ ἀσκήσεις (Πραγματογνοῖα).

Πρώτος κύκλος

Πρῶτον ἔτος συνδιδακτικῆς τῆς Α' καὶ Β' τάξεως.

1) Σχολεῖον. Αἰθουσα παραδόσεως μακροπίνης θρανία (μέρη τούτων) εἰκόνες, βιβλία, βέβαια.

2) Μέρη τῆς οἰκίας· δωμάτια, αἰθουσαι, μαγειρεῖον, ἐστιατόριον, ὑπόγειον, κλίμαξ, αὐτὴ κήπος.

3) Αἱ κατενίκα τῶν ἀνθρώπων. Καλοῦθ, σκηνή, οἰκία, ἀνάκτορον.

4) Τὰ συναθρωπεύμενα ζῶα κύων, γαλῆ, ἀλεκτορίς, κόνικλος, ἵππος, βουξ, ἄνος, ἀλεκτωρ, ἡμίονος.

5) Τὰ ἀνθρώπινον σῶμα, τὰ μέρη καὶ ὁ σκοπὸς ἐκάστου αὐτῶν (χεῖρες πόδες, ἐφθαλμοὶ, ὠτα κτλ.)

6) Τροφαὶ καὶ ποτὰ τοῦ ἀνθρώπου (ἄρτος, κρέας, ὄπωρον, λίχνα, σίτος, ὕδωρ, οἶνος).

7) Τὰ ἐπι διαμνησῆ τῶν ἀνθρώπων (χωρεῖον, κωμῶπολις, πόλις, ἐπαυλις.)

8) Δάσος δένδρα (ἄρβς πίτυς πεύκος πλάτανος, πρίνος).

9) Φωτιστικῶν μέσα καὶ ὕλαι (λύχνος, λάμπαι, κηρία, ἔλαιον, πυρεῖα, πετρέλαιον κτλ.)

10) Ἡλικία τοῦ ἀνθρώπου (βρέφος, νήπιον, παιδίον, ἀνὴρ, γέρον, κοράσιον, κόρη, γυνή, γράτα).

11) Ἐπιτηδεύματα (χειρῶναξ, ἀρχιτέκτων, ξυλοουργός, ὀκοδηματοποιός, ἄρτοποιός, ἐμπορος, γεωργός, ποιμὴν, διδάσκαλος, ἱατρός).

Δεύτερος κύκλος

(Δεύτερον ἔτος συνυδάσκαλίας τῆς Α' καὶ Β' τάξεως)

- 1) Ἐκκλησία (εἰκονοστάσιον, ἤθιον θῆμα, ἄγια τράπεζα, κώδων. κωδωνοστάσιον).
- 2) Δωμάτιον, τράπεζα, καθίσματα, ἀνάκλιτρον, κάτοπτρον, ἑστία, κιβώτιον, εἰκὼν, γεωργικὰ ἔργαλεῖα, (πέλεκυς, ἀξίνη).
- 3) Μαγειρεῖον, μαγειρικὰ σκεῆτα (χόστρα, χωνίον, ἰχθίον, πυράγχα).
- 4) Κήπος δένδρα ὀπωροφόρα (ροῖα, ἀμυγδαλῆ, ὄπιδέα, κερυθ, συκῆ, μηλέα, κερασιὰ, λεμονιά, κτλ.) Ἄσθη (ῥόδον, ὑάνθηος, ἴον, κρίνον, ὀψιμον (βασιλικὴς).
- 5) Χωρίον, ἔργα ἀγροτῶν (ἀγρός, ἄροτρον, σίτος, κριθή, γεωμῆλα, εἶδη ὄσπριον, εἶδη λαχανικῶν).
- 6) Τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, ἐπιμέλεια τοῦτο (πλύσιμον, κτένισμα, ἐγρήγορσις, ὕπνος).
- 7) Ἐνδύματα (παγῆα, λεπῆα, εἶδη ἐνδυμάτων μάλλινα, λινοῦ, βαμβάκινα, μετάξινα).
- 8) Πῖος κατὸν (ναυτήσ, λέμβος, ἰσπορόρον πλοῖον, ἀτμάπλοισιν, λεμβοῦχος, πλοιάρχος).
- 9) Ἀλιεύων βίος (θάλασσα, αἰεῖα, αἰλιευτικὰ πλοῖα, αἰλιευτικὰ ἔργα), εἶδη ἰχθύων (κίρκαλος ὄρεξ, ἔγγελος, ἰαθύ σαρδέλλα) ἀργύρη (ἀργύρα) τρίγλη (μπαρμποῦνι) ἐρβήθριος (λεθρίνι) δελφίνι, καρχάριος).
- 10) Μῆσα συγκλιωνίας (ἔδρα, γέφυρα, ἀλαζιτὸς, ἔνος, ἡμίονος, ἵππος, φάμαξ, σθηρῆδρομος, πλοῖον ἱστιοφόρον, ἀτμάπλοισιν.

Β'. Ἀνάγνωσις

Ἀσκησις εἰς τὸ ἐπιαιτιώσις καὶ λογικῶς ἀναγινώσκται, ἐρμηνεία τοῦ περιεχομένου τῶν ἐκείστοτε ἀναγινωσκομένων μερῶν καὶ δι' ἐρωτήσεων καὶ ἀποκρίσεων, ἀνάγνωσις καὶ ἐρθῆ κατανοήσις αὐτοῦ. Λογικῆς ἀνάγνωσις ὑπὸ τοῦ διδασκάλου πρὸς ἐδηγίαν τῶν μαθητῶν.

Κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναγνώσεως διδάσκονται καὶ αἱ ἐπιμέμνητα γραμματικὰ ἔργασις ἐπὶ τῶν ἀναγινωσκομένων ἐφαρμοζόμενα.

1) Ἡ ἀπλῆ πρότασις, ἐδηγία τῶν μαθητῶν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου πρὸς εὐρεσίαν καὶ σχηματισμὸν ἀπλουστάτων προτάσεων.

2) Διαίρεσις τῶν λέξεων εἰς μονοσυλλαβούς, δυσυλλαβούς, τρισυλλαβούς καὶ πολυσυλλαβούς.

3) Λήξευσι, παραλήξευσι, προπαραλήξευσι.

4) Διαίρεσις τῶν λέξεων εἰς βασικότητας, καὶ ὀλιγομέναις εἰς ἐξμετόους, παρεξμετόους, προπαραεξμετόους, περισπωμέναις, προπερισπωμέναις καὶ βαρυτόναις.

5) Διαίρεσις τῶν ρημάτων καὶ τῶν συλλαβῶν εἰς μακρὰς καὶ βραχέας καὶ τονισμὸς αὐτῶν.

6) Πνευματικαὶ τῶν ἀπὸ τοῦ υ' ἐργαζομένων λέξεων. Διδασκαλία περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς ἐνεμαστικῆς, γενικῆς καὶ κτιστικῆς τοῦ ἑκκοῦ καὶ πλῆθυντικῶν.

Ὁρθογραφία. Ἐν τῷ σχολεῷ διδόνται ὡς στοιχηματικὰ ἔργασις ἀπλῆς προτάσεις, σχηματιζόμεναι ἐκ λέξεων ἡρωστων λαχαινομένων ἐκ τοῦ προηγουμένου μαθήματος. Τὰς προτάσεις ταύτας ἀναγράφει καλλιγραφικῶς ὁ διδασκάλος ἐπὶ τοῦ πίνακος καὶ ἀναγνέουσι οἱ μαθηταὶ ἐν τετραδίῳ ἢ ἐν βιβλίῳ. Διδόνται δὲ καὶ 2—3 προτάσεις δεξιολογούμεναι ἐκ τοῦ ἀναγνωσκόμενου βιβλίου τὰς ὁποίας οἱ μὲν μαθηταὶ γράφουσι κατ' εἶκος καθῆρδός καὶ ἐρθῶς ὁ δὲ διδασκάλος ἐπιθεωρεῖ.

Ποιήματα

Τάξις Α' καὶ Β'.

Ἐντα τῇ Α' καὶ τῇ Β' τάξει διδάσκονται κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ ἀποστοματισμοῦ 8—10 ποιήματα κατ' ἐκλογὴν ἐκ τῶν ἀναγγραμμένων ἐν τῷ ἀναγνωσκόμενῳ βιβλίῳ, τὰ δὲ λοιπὰ τῶν βιβλίου ποιήματα ἀναγινώσκουσι οἱ μαθηταὶ ἀλλὰ δὲν ἀποστηθίζουσι.

Τάξις Γ'.

Ἀνάγνωσις, Γραμματικὴ, Ποιήματα.

Α'. Ἀνάγνωσις

Ἀπαικτοὶ καὶ λογικῆς ἀνάγνωσις. Ἐρμηνεία τῶν λέξεων καὶ ἀπερριζωμένη ἀνάγνωσις κατὰ περιόδους τοῦ περιεχομένου τῶν ἐκείστοτε ἀναγινωσκομένων μερῶν. Εἶτα δι' ἐλέγχων λέξεων ἐν γλώσσῃ πάντοτε καθῆρδουσίη καὶ ἀπῆλλαγματῆς ἰδιωτισμῶν καὶ χωρίων ἐκφράσεων τῶ περιεχομένων ἐν ἐκείστο μαθήματι νόημα, καὶ τὸ ἐξαγόμενον διδακτικῶν συμπεράσματα.

Β'. Γραμματικὴ

Ταύτης δὲν γίνεται συνδιδασκαλία ἀλλ' ἀκροῦται ἡ Δ' τάξις ὅταν εἶτε κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀναγνώσεως εἶτε ἐν ἰδίῳ ὄρῳ διδάσκται ἢ Τρίτῃ γραμματικῇ. Τὸ αὐτὸ δὲ πρόκειται καὶ ἡ Τρίτη

τάξεις όταν διδάσκονται ή Τετάρτη. Διδάσκονται δὲ ἐν τῇ Τρίτῃ τάξει μετὰ γυμνασμάτων γυνομένων ἐν τῇ σχολῇ καὶ ἐν τῷ σχολείῳ τὰ ἐπιμέμνητα ἀπὸ ἐπαναληφθῆσι τὰ ἐν τῇ Α' καὶ Β' τάξει διδασχθέντα.

- 1) Οὐσιαστικά (ὄνομα οὐσιαστικῶν. διακρίσις τούτων εἰς κύρια καὶ προσχηρικὰ, γένος, ἀριθμὸς πτώσις).
- 2) Ἄρθρον. Σχηματισμὸς καὶ τῶν τριῶν τούτων γενῶν.
- 3) Κλίσις ὀνομάτων. Πρασιχῆσις ἀπὸ στόματος καὶ ἐπὶ τοῦ πίνακος ἐπὶ μικρῶν πρώτων πρὸς αἰσθητοποιήσιν τῶν πτώσεων.
- 4) Κλίσις ἀσυνακρίτων ὀνομάτων τῆς πρώτης τῆς δευτέρας καὶ τῆς τρίτης κλίσεως.
- 5) Ἀκρίσεις ἐπὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ἐπιθέτων, βαθμοὶ τούτων, γραφὴ τοῦ συγκριτικοῦ καὶ ὑπερθετικοῦ δι' ο ἢ δι' ω.
- 6) Ἐκ τῶν ἀριθμητικῶν τὰ σπουδαίστερα καὶ ἐκ τῶν ἀνωνομιῶν αἱ προσωπικαὶ, αἰθεκτικαὶ, ἡ ἀόριστος καὶ ἡ ἐρωτηματικὴ τις.
- 7) Τὰ ἅλλα μέρη τοῦ λόγου ἐν συντόμῳ (πρόθεσις, ἐπιρρημα, σύνδεσμος, ἐπιφώνημα).
- 8) Ἑνωσια τοῦ ῥήματος, χρόνοι, ἐγκλίσεις κτλ. σχηματισμὸς πάντων τῶν χρόνων τῶν εἰς ω βαρυντῶν ῥημάτων ἐν τῇ ὀριστικῇ τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς· ἐκ δὲ τῆς παθητικῆς μόνον τὴν σχηματισμῶν τοῦ ἐνεστώτος τοῦ παρατατικοῦ καὶ τοῦ παθητ. ἀορίστου ἐν τῇ ὀριστικῇ.

Ἀπὸ στόματος δὲ καὶ διὰ παραδειγμάτων καταλλήλων διδάσκαται ἡ ἄλλη πρότασις (ὑποκείμενον, κατηγορούμενον).

Τὰ ποιήματα συνδιδάσκονται μετὰ τῆς Δ' τάξεως.

Τάξις Δ'.

Ἀνάγνωσις, Γραμματικὴ, Ποιήματα.

Α'. Ἀνάγνωσις.

Ἄπειστος, λογικὴ καὶ καλλισθητικὴ ἀνάγνωσις μετ' ἀπικριτωμένης ἀναλύσεως κατὰ περιόδους τοῦ περιχομένου τῶν ἀναγνωσχομένων κτλ. ὡς καὶ ἐν τῇ τρίτῃ τάξει.

Β'. Γραμματικὴ.

Ἐπανόληψις τῶν δεδιδαγμένων ἀκρωμένης καὶ τῆς τρίτης τάξεως. Εἶτα διδάσκονται τὰ ἐπόμενα.

- 1) Περί τῶν σημείων τῆς στίξεως, περὶ συναίρεσεως, κράσεως καὶ ἐκθλίψεως.
- 2) Κλίσις τῶν ὀνομάτων τῆς πρώτης καὶ δευτέρας κλίσεως

συνεξημένων τεκλῶ ἀσυνακρίτων μετὰ πολλῶν ἀκρίσεων ὡς πρὸς τὴν τοιαύτην τῆς ἀκρίσεως καὶ παραληφτοῦσε τούτων.

3) Κλίσις ἀσυνακρίτων ὀνομάτων τῆς τρίτης κλίσεως καὶ τῶν ἀπλουστέρων ἐκ τῶν συντηρημένων.

4) Περί ἐπιθέτου. Σχηματισμὸς τοῦ ὀνόματος, βαθμοὶ τοῦ ἐπιθέτου, τὰ συνήθως ἀπαιτῶντα ἐκ τῶν ἀνωτέρων ἐπιθέτων ἀκρίσεις, καλὸς, πολλὸς, μικρὸς κτλ.).

5) Ἀριθμητικά.

6) Αἱ ἀνωνομια ἐκτενῶς καὶ μετ' ἀκρίσεων πολλῶν.

7) Σχηματισμὸς καὶ ὀρθὴ γραφὴ ῥημάτων ἐν πᾶσι τοῖς χρόνοις καὶ ἐγκλίσεσι τῆς ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς φωνῆς κατὰ τὸ ἐν χρήσει ἐγγεγραμένον γραμματικῆς τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσας, καὶ γυμνάσματα μετ' ἑκαστον μάλιστα διορθωμένα τακτικῶς ὑπὸ τοῦ διδασκάλου. Εἶτα τὰ συνεξημένα ῥήματα.

Ἐκ τοῦ συντακτικοῦ διδάσκονται ἄνευ βιβλίου γενικωτάτα τινα (ἀπλή πρότασις, ὑποκείμενον, κατηγορούμενον) Πεπλουτημένη πρότασις, ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ τὸ ἀντικείμενον κατ' αἰτιατικῆν.

Ποιήματα

Γ' καὶ Δ' τάξις

Καὶ ἐν ταύταις ταῖς τάξεσι διδάσκονται 8—10 ποιήματα κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ ἀποστοματισμοῦ ἐπιλεγόμενα ὑπὸ τῶν διδασκάλων ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀναγνωστικῆς βιβλίους ἀναγεγραμμένων, τὰ δὲ λοιπὰ ποιήματα τοῦ βιβλίου ἀνακρινόμενοι εἰ μάλιστα ἀλλὰ θὲν ἀποστηθίζουσιν.

Σημ. γ'. Εἰς τὴν Γ' καὶ Δ' τῶν κατεβάλλεται εὐνοτικὸς ὅπως οἱ μαθηταὶ δι' ἐργασίαν κατ' εἶπον καὶ ἐν τῷ σχολείῳ ἔξασκησιν α.) Εἰς τὸν ὀρθὸν σχηματισμὸν τῶν ὀνομάτων παρὰ τὸν κλίσεων δ.) Εἰς τὸ συναλλεττεῖν ἐπιταίσις καὶ ταχέως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὀνομάτων τῶν ἀνωνομιῶν καὶ τῶν ῥημάτων γ.) εἰς τὸ νὰ γράφουσιν ὀρθῶς τὰ παραθετικά τῶν ἐπιθέτων τῆς δευτέρας κλίσεως δ.) εἰς τὴν κατανοήσιν καὶ ἐπαρμογήν τῶν περὶ τοιαυτοῦ κανόνων. Καθ' ἑκάστην ὀρίζονται σειραὶ τιμῆς ἐκ τοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου αἱ τιναὶ οἱ μαθηταὶ ἀντιγράφουσι κατ' εἶπον ἐν τετραβίῳ καθαρῷ πρὸς ἐξέσκησιν εἰς τὴν καλλιγραφίαν καὶ ὀρθογραφίαν. Τοιαύτη ἐργασία ὡς καὶ γυμνάσματα ἐκ δεδιδαγμένων μερῶν διδονται ὡς συνηθιστὰ ἐργασία καὶ ἐν τῷ σχολείῳ.

Γ'. Μαθηματικά.

'Αριθμητική.

Τάξις Α'.

Παντοδαπαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν 1- 10 καὶ 10-20.

Α'. Ἀπὸ στόματος λογιστική.

Αἰσθητοποίησης τῆς ἀξίας τῶν ἀριθμῶν δι' αἰσθητῶν ἀντικειμένων.

Ἀνάλογιαι καὶ σύνθεσις αὐτῶν. Ἀριθμητικῆς ἀνοδοῦ καὶ κατισοῦ δι' αἰσθητῶν ἀντικειμένων γυρομένη. Ἀνάλογιαι ἐκάστου διδόμενου ἀριθμοῦ εἰς μονάδας καὶ εἰς ἄλλους ἀριθμούς, ὡς καὶ γρηματισμὸς αὐτοῦ διὰ τῆς προσθέσεως καὶ ἀφαίρεσεως ἄλλων ἀριθμῶν. Σχηματισμὸς ἀριθμῶν διὰ πολλαπλασιασμοῦ καὶ διαιρέσεως. Προβλήματα ἐν τοῦ κοινοῦ βίου ἐντὸς τῆς περιγῆς τῶν ἀριθμῶν 1-10 καὶ 10-20.

Β'. Γραπτὴ λογιστική.

Ἐκμάθησις τῆς γραφῆς τῶν ἀριθμῶν ἀπὸ τοῦ 1 μέχρι τοῦ 20. Γραφὴ τῶν σημείων τῶν τεσσάρων θεμελιωδῶν πράξεων (+, —, ×, :) Ἀσκήσεις εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν τεσσάρων πράξεων ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω ἀριθμῶν διὰ τῶν εἰρημνίων σημείων.

Σημ. δ'.) Πρὸς αἰσθητοποίησιν τῶν ἀριθμῶν ἡ διδασκαλία ὀφείλει νὰ μεταχειρίζεται ἂν δὲν εἶη ἀριθμητῶν λίθων, φυλάκια, κλ.

Τάξις Β'.

Παντοδαπαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν ἀριθμ. 1-100.

Α'. Ἀπὸ στόματος λογιστική.

Ἡ ἐννοια τῆς δεκάδος. Ἀνοδοῦ καὶ κατισοῦ ἀριθμητικῆς κατὰ δεκάδας δι' αἰσθητῶν ἀντικειμένων (λιθαρίων ἢ κυβῶν). Ἀριθμητικῆς ἀπὸ τοῦ 1-100 κατὰ μονάδας. Ἀριθμητικῆς προσθέσεως καὶ ἀφαίρεσεως ἀριθμῶν ἢ καὶ ἀφαίρουμένων ἀπ' αὐτοῦ τῶν ἀριθμῶν 2, 3, 4, 5.

Ἀνάλογιαι ἀριθμῶν διψηφίων εἰς δεκάδας καὶ μονάδας καὶ σύνθεσις πάλιν τούτων. Προσθετικῆς τριῶν καὶ πλεονόντων μονοψηφίων ἀριθμῶν, δύο μονοψηφίων καὶ ἐνὸς διψηφίου, δύο διψηφίων καὶ ἐνὸς μονοψηφίου, τριῶν διψηφίων ὄν τὸ ἄθροισμα νὰ μὴ ὑπερβαίῃ τὸν ἀριθμ. 100. Ἀφαίρεσις μονοψηφίου ἀπὸ διψηφίου καὶ διψηφίου ἀπὸ διψηφίου. Πολλαπλασιασμὸς μονοψηφίου ἐπὶ μονο-

ψηφίων. Τελικὰ διαίρεσις διψηφίου διὰ μονοψηφίου. Προβλήματα ἐν τοῦ κοινῷ βίῳ ἀπλὰ ἀναγόμενα εἰς μίαν τῶν τεσσάρων πράξεων καὶ ἐντὸς τῆς περιγῆς τῶν ἀριθμῶν 1-100.

Σημ. ε'.) Καὶ ἐν τῇ τάξει ταύτῃ γίνεται γρήσις τοῦ ἀριθμητικοῦ ὡς καὶ ἄλλων αἰσθητῶν ἀντικειμένων (λιθαρίων, φυλάκιων, πρὸς αἰσθητοποίησιν τῆς δεκάδος καὶ τῶν διδασκαλῶν ἐν γίνεσθαι τῆς ἀριθμητικῆς.)

Τάξις Γ'.

Αἱ τέσσαρες πράξεις τῶν ἀπαιτούμενων ἀριθμῶν ἀπὸ τοῦ 1-1000.

Ἀπὸ στόματος λογιστική.

Ἐπανάληψις μετ' ἀσκήσεων ἐγγράφων τε καὶ προφορικῶν τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις τάξεσι διδιδασκόμενων. Ὀνομαστία καὶ γραφὴ τῶν ἀριθμῶν ἀπὸ τοῦ 1-1000. Ἡ διαφοράς ἀξία τῶν ψηφίων κατὰ τὴν διέφορον πρὸς ἄλλα θέσιν αὐτῶν. Τροπὴ τῶν χιλιάδων εἰς ἑκατοντάδας καὶ δεκάδας καὶ ἀνασύνθεσις αὐτῶν. Ἀριθμητικῆς ἀπὸ 1-1000 προσθετικῶν εἰς ἕκαστον προηγούμενον ἀριθμῶν ἢ ἀφαίρουμένων ἀπ' αὐτοῦ τῶν ἀριθμῶν 6, 7, 8, 9. Προσθετικῆς καὶ ἀφαίρεσεως ἀριθμῶν διψηφίων ἀπὸ διψηφίων καὶ τριψηφίων. Πολλαπλασιασμὸς διψηφίου ἐπὶ μονοψηφίου καὶ διψηφίου ἐπὶ διψηφίου. Διαίρεσις διψηφίου διὰ μονοψηφίου μετὰ ἢ ἀνευ ὑπολοίπου.

Γραπτὴ λογιστική.

Γραφὴ τῶν ἀριθμῶν 1-1000. Ἡ γραπτὴ κατασκευὴ τῆς προσθέσεως, τῆς ἀφαίρεσεως, τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῆς διαίρεσεως καὶ αἱ βέβαιαι τῶν πράξεων τούτων. Προβλήματα ἐν τοῦ κοινοῦ βίου κατὰ τὰς εἰρημνίαις ἀριθμητικῆς ἀσκήσεως.

Σημ. στ'.) Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀριθμητικῆς ἐν τῇ τάξει ταύτῃ ἀκροῦται καὶ ἡ Δ'.

Τάξις Δ'.

Αἱ τέσσαρες πράξεις ἐπὶ παντός ἀριθμοῦ.

Ἡ γραπτὴ κατασκευὴ τῆς διαίρεσεως ἐπὶ εἰσδηλῆτος ἀριθμῶν μετ' ἐπαναλήψεως τῶν ἐν τῇ τρίτῃ τάξει διδιδασκόμενων. Πολλαπλασιασμὸς ἐπὶ 10, 100, 1000. Ὁρισμὸς τῶν τεσσάρων θεμελιωδῶν πράξεων καὶ αἱ βέβαιαι τούτων. Παντοδαπὰ προβλήματα ἀπλὰ καὶ σύνθετα ἐπὶ τῶν τεσσάρων πράξεων τῶν ἀφαιρούμενων. Λύσις προβλημάτων ἐπὶ συγχευόμενων ἀριθμῶν διὰ τῆς ἀναγωγῆς εἰς τὴν μονάδα κατὰ τὰς ἐν γρήσει ἀριθμητικῆς ἀσκήσεως.

Ἐκ τῆς γεωμετρίας διδάσκονται ἐν τῇ τάξει ταύτῃ ἀνευ βι-

έλιου και κατά την δευτέραν μένον εξαμηρίαν ὁ κύβος, τὸ παραλληλεπίπεδον, ἔ κώνιδρον, ἢ πυραμῖς καὶ ἐπ' αὐτῶν γίνεται διδασκαλία καὶ οἰσθητοποιήσις τῶν γραμμῶν, τῶν γωνιῶν, τοῦ τριγώνου καὶ τοῦ κύκλου.

Σημ. Γ'. Εἰς ὅσα σχολεῖα διδάσκονται γραμμαῖλοι προσετινοὶ πρώτης ἢ δευτέρας τάξεως εἰν διδάσκεται γεωμετρία.

Πραγματικά Μαθήματα.

Τάξις Γ' καὶ Δ'.

Ἱστορία.

Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας, πρώτος κύκλος.

- 1) Ἑρακλῆς.
- 2) Θησεύς
- 3) Ἀρχοναυτική ἐκστρατεία
- 4) Κόσμος τῶν Ἑρακλειδῶν.
- 5) Δυκοβργος καὶ νομοθεσία αὐτοῦ.
- 6) Μεσογειακοὶ πόλεμοι.
- 7) Ἱστορία τῶν Ἀθηναίων μέχρι τοῦ Σόλωνος.
- 8) Σόλων καὶ νόμοι αὐτοῦ.
- 9) Ὁ Περσίστρατος καὶ οἱ υἱοὶ του.
- 10) Ἰωνική ἐπανάστασις καὶ πρώτη ἐκστρατεία τῶν Περσῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος.
- 11) Μιλτιάδης.
- 12) Ἀριστείδης καὶ Θεμιστοκλῆς.
- 13) Ὁ Λεωνίδας καὶ ἡ μάχη τῶν Θερμοπυλῶν.
- 14) Ἡ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία.
- 15) Ἡ ἐν Πλαταιαῖς μάχη.
- 16) Ὀχθῶσις τῶν Ἀθηνῶν καὶ προδοσία τοῦ Πausανίου.
- 17) Κίμων.
- 18) Περικλῆς καὶ Πελοποννησιακὸς πόλεμος ἐν συντόμῳ.
- 19) Σωκράτης.
- 20) Πελοπίδας καὶ Ἐπαμεινώνδας.
- 21) Φίλιππος ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας.
- 22) Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας.
- 23) Ἱστορία τῆς Κρήτης ἐν συντόμῳ ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων (Μίνως Ραδάμανθυς κλπ) μέχρι τῆς κατακτήσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν.

Τάξις Γ' καὶ Δ'.

Ἱστορία.

Δεύτερος κύκλος.

Ἰαυτέρον ἔτος συνδιδασκαλίας.

- 1) Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος καὶ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων.
- 2) Ἀρματωλὸι καὶ Κλέφται.
- 3) Λάμπρος Κατσώνης καὶ Ἀνδρεῦτσος.
- 4) Ρήγας ὁ Φεραῖος.
- 5) Οἱ Σουλιῶται.
- 6) Φιλική Ἐστρατεία.
- 7) Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης.
- 8) Γεωργῖος ὁ Ποταμίρρης καὶ ἀπαιγήσεις αὐτοῦ.
- 9) Θεόδωρος Κολοκοτρώνης.
- 10) Ἀθανάσιος Διάκος.
- 11) Ὀδυσσεὺς Ἀνδρεῦτσος.
- 12) Κωνσταντῖνος Κανάρης.
- 13) Μῆρκος Μπίτσαρης.
- 14) Ἀνδρέας Μιαούλης.
- 15) Πτώσις τοῦ Μεσολογγίου.
- 16) Γεώργιος Καραϊσκάκης.
- 17) Ἰωάννης Καποδίστριας.
- 18) Ὅθων Α'. Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος.
- 19) Γεώργιος Α'. Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων.
- 20) Κατὰ τὴν Β'. εξαμηρίαν ἱστορία τῆς Κρήτης ἐν συντομίᾳ ἀπὸ τῆς κατακτήσεως τῶν Σαρακηνῶν μέχρι τῆς καθόδου τῆς Α. Β' Ὑψηλάντους (ἴδια δὲ διδάσκονται αἱ ἐπὶ Ἐνετοκρατίας τίας ἐπανάστασις, ἢ κατάντησις τῆς Κρήτης ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ ἡ πολιτορχία τοῦ Ἑρακλείου, ἢ ἐπανάστασις τοῦ Δασκαλογιάννη, (1769) ἢ Ἐθνικὸς ἀγὼν τοῦ 1821, ἢ ἐπανάστασις τοῦ Χαϊρέτη (1841), ἢ ἐπανάστασις τοῦ Μαυρογένη (1858), ἢ μεγάλη ἐπανάστασις τοῦ 1866. Ἡ πτώσις τοῦ Ἀρχαίου καὶ αἰ μετὰ τὴν τοῦ 1866 ἐπανάστασις ἐν συντόμῳ).

Σημ. η'. Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1902—1903 ἵνα μὴ ἐπαναληφθῶσιν οἱ μαθηταὶ τῆς Α'. τάξεως τὴν διδασκόμενα εἰς αὐτοὺς ἀρχαίαν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ τρίτῃ τάξῃ θὰ συνδιδασκῶν ἢ κα ἱστορία τῆς Ἑλλάδος ἐν ἀφοριστικῇ τῆς τάξεως.

Πατριδογραφία

Τάξις Β'.

(Ακροαθόμενος και της Απης)

- 1) Τα σημεία του όριζόντος οι άνεμοι.
- 2) Η ξηρά και τα ύδατα γενικώς.
- 3) Οίκοι, όδοι, έκκλησία, κρήνη, σχολείον, ποταμός της κόμης ή κομποπόλεως εν ή ο έκαστου διδασκόμενος μαθητής ζή.
- 4) Τα ύψηματα της ξηράς (λέρος βουρά, όρη, όροπέδια). Τα ύψηλότερα όρη του δήμου και της επαρχίας εν ή ο μαθητής, τά επί τούτων και επί των πεδινών μερών της επαρχίας εύρισκόμενα δένδρα.
- 5) Από του σχολείου ως όρημαρίου όρισμός της προς τα σημεία του όριζόντος θέσεως των θηρασιών κυριών της κόμης, των περίε λέρων, των ποταμών και των κωμών.
- 6) Τα ύδατα. Ποταμοί, λίμναι, έλα, κήλοποι, λιμένας, άκρωτήρια, νήσοι.
- 7) Αι σπουδαιότεραι κώμαι του δήμου εν φ ζή ο διδασκόμενος μαθητής και αι έθραι των λοιπών δήμων έκάστης επαρχίας.
- 8) Χαρτογράφεις του σχολείου μετά των περίε οικιών της έκκλησίας και της κόμης εν ή ο μαθητής.

Γεωγραφία

Τάξις Γ'.

(Ακροαθόμενος και της Δ' τάξεως)

- 1) Επανάληψις των διδαχθέντων εν τη β' τάξει, είτε ή επαρχία και ο νομός της Κρήτης εν ή ο μαθητής.
- 2) Οι άλλοι νομοί της Κρήτης. Τα σπουδαιότερα όρη τούτων, οι ποταμοί, τα πρόντια και ο όρημας των κατοίκων.
- 3) Αι επαρχίαι έκαστου νομού και οι δήμοι έκάστης επαρχίας.
- 4) Αι σπουδαιότεραι κομποπόλεις έκάστης επαρχίας. Αι ιστορικά τοποθεσίαι αι έθραι των Ειρηνοδικειών και Έλληνικών σχολείων.
- 5) Τη αναγκαίότατα περί του οργανισμού της Κρητικής Πολιτείας (Υγεμών, Σύμβουλοι, Βουλή).
- 6) Χαρτογράφεις έκάστης επαρχίας σημειουμένων μόνον των όρων, των ποταμών και των σπουδαιότερων κωμών.
- 7) Χαρτογράφεις της Κρήτης διηρημένης εις επαρχίας ση-

μειουμένων των όρων των ποταμών και της έπας έκάστης επαρχίας.

3) Η τοποθεσία της Κρήτης ως προς την Έλλάδα. Η τοποθεσία της Έλλάδος εν τη Ευρώπη. Οι νομοί του Έλληνικού βασιλείου.

9) Η προς άλληλους θέσις των νομών της Έλλάδος. Τα όρια τα σύγγραμμα και ή επάρκεια αυτών.

10) Τα όρη, οι ποταμοί, αι λίμναι και αι πρωτεύουσαι των νομών της Έλλάδος.

Σημ. 6'. Προς ιστορικιστήριον και τελειότεραν διδασκαλίαν του μαθήματος τούτου, επιβάλλεται τοις διδασκάλαις να οδηγούσι τοις μαθηταίς έρ' όσον είναι τούτο δυνατόν εις όρθιας ποταμούς, εις λέρωσ, εις την ακτήν (οι διδασκόντες εν παραλίαις κώμαις) και κυριώς εις τούτους ή ο φαίνονται τα διδασκόμενα εν τού μαθήματι μέγα, ίνα ίσκι διδασκώσιν αυτούς την Πατριδογραφίαν. Είς τα όρινα μέγα, υμείονος διδασκαλικού όδονται οδηγών τοις μαθηταίς επί τούτου περιέρχοντες λιμνάζοντα ύδατα να διδάξω αυτούς τά περί λιμνών, ποταμών, άκρωτηρίων, νήσων, γυροσκόπων, πορθμών, ισθμών κτλ. δια της τοποθετήσεως αυτών εντός του ύδατος ή δια του άνοήματος των άπαιουμένων δια την τοιαύτην διδασκαλίαν αυτών.

Τάξις Δ'.

Γεωγραφία

(Ακροαθόμενος και της Γης)

- 1) Η γη ως ούρανιον σώμα, το σφαιροειδές αυτός, ή περι των άξων περιστροφή της Γης (ήμέρα και νύξ.)
- 2) Η επάρκεια της Γης, ήπειροι, ωκεανοί.
- 3) Η Έλληνική Χερσόνησος (εκπαι, έρη, ποταμοί, πολιτική διαίρεσις και ιστορική άποψις τούτης).
- 4) Η έλευθερία Έλλάδος, έκτασις, πληθυσμός, περιγραφή των άκτών της Έλλάδος.
- 5) Περιγραφή των όρων, των πεδιάδων, των ποταμών και των λιμνών της Έλλάδος.
- 6) Οι νομοί της Έλλάδος. Πληθυσμός, κλίμα, έδαφος, πρόντια έκαστου νομού μετά περιλήψεως των όρων, πεδιάδων, ποταμών, πόλεων, κωμών, ιστορικών πόλεων και τοποθεσιών.
- 7) Γεωργία, κτηνοτροφία, βιομηχανία, ναυτική, συγκοινωνία, έμπόριον, θρησκεία και πολιτισμός εν γένει των κατοίκων της Έλλάδος.
- 8) Τα αναγκαίότατα περί του διοργανισμού του Έλληνικού Κράτους (Βασιλεύς, Υπουργεία, Βουλή).
- 9) Τα κυριότερα της δούλης Έλλάδος (Ηπειρος, Μακεδονία, Θράκη, Μικρά Ασία κτλ. Υπόδουλοι νήσοι.)

10) Τὰ ὀνόματα τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν καὶ αἱ πρωτεύουσες τούτων.

11) Ἀσία, Ἀφρική, Ἀμερική, Ὠκεανία ἐν τοιαύτῃ συντομῇ ὥστε ἐκάστη ἤπειρος νὰ διβαθῆ ἐν δύο μαθήματι.

Σημ. 1. Πρὸς διδασκαλίαν τῆς Γεωγραφίας ὑπογράφονται οἱ διδασκαλοὶ τὰ γεωγραφικῶν ἐπὶ τοῦ πίνακος τὰ διδασκόμενα μέρη, καὶ νὰ ἀνηγγίστοις μαθητὰς ὅπως γεωγραφῶσι κατ' οἶκον τὰς διαφόρους γὰρας ἅς τινες διδάσκονται μετὰ τῶν ὄρων, ποταμῶν, λίμνῶν, κάλπῶν, ἀκρωτηρίων, τῶν ἱστορικῶν μερῶν καὶ τῶν μεγαλύτερων πόλεων.

Φυσικὴ Ἱστορία.

Τάξις Γ'. ἀκροφωμένης καὶ τῆς Δ'.

Περιγραφή τῶν κυριωτέρων σπονδυλικῶν ζώων. Ἀν Ζῷα θηλαστικά (ἄνθρωπος, οὐραγγοτάγγρος, λέων, τίγρις καὶ κίτων, λύκος καὶ ἀλώπηξ, ἄρκτος καὶ ἐκ τῶν μηρυκαστικῶν, βοῦς, κάμηλος, πρόβατον καὶ αἶψ, ἔλαφος καὶ ἵππος, χοίρος ἐλέφας, κάστωρ, φώκη, γάλατα). Βον Πτεγὰ (πτερὰ σαρκορῆγα (ἀετός γυφ), φηροβατικά, ξυλοκόπα καὶ κατοικίδια). Γον Ἐρπετα (χελῶναι, ὄφεις ἰχθύες κροκόδειλος). Εἶτα δι' ἄλλῶν λέξεων περὶ ἐντόμων, κεραλλίων σπόντων καὶ πρωτόζωων.

Τάξις Δ'. ἀκροφωμένης καὶ τῆς Γ'. τάξεως.

Περιγραφή τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος (κεφαλή, κορμὸς καὶ ἄκρα). Ἀν Θεσίς τοῦ σώματος (πέψις τῶν τροφῶν, κυκλοφορία τοῦ αἵματος, αναπνοή, ἀποβολὴ τῶν ἀχρήστων συστατικῶν). Βον Κίνησις καὶ κινήτρια ὄργανα. Περιγραφή τοῦ σκελετοῦ (κεφαλή κορμὸς, καὶ ἄκρα). Γον Αἰσθησις (νευρικὸν σύστημα, αἰσθητήρια ὄργανα). Ἐκ τῆς φυτολογίας γενικά τινα περὶ τῆς φυσιολογίας τῶν φυτῶν (ὄργανα θρέψεως ρίζα, βλαστὸς φύλλα) περὶ τῶν ἀναγκαίων παραγόντων διὰ τὴν ζωὴν τῶν φυτῶν, περὶ τῶν ὀργάνων τῆς παραγωγῆς, καὶ περὶ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ καὶ ἐξευγενίσεως τῶν φυτῶν (διὰ σπερμάτων, διὰ μοσχευμάτων, καταβολῶν, ἐμβολιασμοῦ καὶ μεταστρώσεως).

Μετὰ ταῦτα γίνεται περιγραφή τῶν σπουδαιωτέρων ἐκ τῶν φανερογῶμων φυτῶν (ῥυβὸς, καστονάη, κλάτανος, μορέα, σικκὴ, αμυγδαλία, ἐσπεριδοειδῆ φυτὸ (λεμονιά, πορτοκαλία) καὶ ἐκ τῶν βιομηχανικῶν (ἐλάια ἀμπέλος, βάμβαξ, λίνον, γεωμήλον). Ἐν τρισὶ δὲ τὸ πολὺ μαθήμασιν ἐκ τῆς ὀρυκτολογίας τὸ σχῆμα τῶν ὀρυκτῶν, λίθοι κοινοὶ καὶ πολυτίμοι.

Τεχνικὰ μαθήματα

Ῥωδική

Τάξις Α'. καὶ Β'.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας τῶν τάξεων τούτων.)

Ἄσματα

- 1) Ὁ Θεός.
 - 2) Ἡ θερινὴ νύξ.
 - 3) Ὁ ἀποχαιρετισμός.
 - 4) Τὸ ἄρνακι.
 - 5) Ἡ ἀνείξις.
 - 6) Τὸ γάλας.
 - 7) Ὁ Ἐθνικός ὕμνος.
- Ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν χωμάτων τὰ ἑξῆς :
- 1) Σῶσον ἡμᾶς ὦ Θεοῦ.
 - 2) Ἡ γέννησις σου Χριστὲ ὁ Θεός.
 - 3) Ἄγιος ὁ Θεός.

Καὶ 4) Χριστὸς Ἀνάστη· ἢ ὅμοια τοῖς ἀνωτέρω καὶ ἰσάριθμα ἐξ ὅσων γνωρίζεται ὁ διδασκαλός.

Τάξις Α'. καὶ Β'.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας τούτων.)

Ἄσματα

- 1) Τὸ ἐκκληράκι.
- 2) Τὸ ρόακι.
- 3) Τὸ τριαντάφυλλο.
- 4) Ὁ Μάιος.
- 5) Ὁ Ἥλιος.
- 6) Ὁ Ἐθνικός ὕμνος καὶ ὁ τοῦ Ἡγεμόνος ἢ ἄλλα ἰσάριθμα τοῖς ἐπιρρημέναις ἐξ ὅσων γνωρίζεται ὁ διδασκαλός.

Ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἁσματικῶν.

- 1) Θεοτόκε Παρθένε.
- 2) Τὸν Σταυρὸν σου προσκυνούμεν.
- 3) Ταῖς προσευχαίαις τῆς Θεοτόκου.

Τάξις Γ'. καὶ Δ'.

(Πρῶτος κύκλος πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

- 1) Ἄσμα γυμναστικῆς.
- 2) Ὁ Κρητικός ὕμνος ἀπὸ (φλόγης ἢ Κρήτη).

- 3) 'Ο 'Εθνικός ύμνος και άλλα εθνικά και δημοδήματα
 'Εκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀσματῶν τὰ ἐξῆς.
 1) Κύριε τῶν Δυνάμεων.
 2) Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ,
 Καὶ 3) Ἐλλογιζέσθαι Χριστὴν ὁ Θεὸς ἦμαρ.

Δεύτερος κύκλος

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας τῶν τάξεων τούτων)

Ἱστορία

- 1) Τὸ ναυόπουλλον.
 2) Ἐμβατήριον Τυρκίτου.
 3) 'Ο νεοσύλληκτος καὶ πολυχρονισμὸς τοῦ Ἡγεμόνος καὶ
 ἄλλα εἰθικά καὶ δημοδήματα.
 'Εκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀσματιῶν.
 1) Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτισμὸς σου Κύριε.
 2) Τὸν νυμφῶνα σου βλέπω.
 3) Προστασία τῶν Χριστιανῶν.
 4) Τοῖς τρεῖς μαρτύροις φωστῆρας τῆς τρισηλίου Θεότητος.

Ἰγνογραφία

Τάξις Γ' καὶ Δ'.

Ἡ διδασκαλία τῆς Ἰγνογραφίας ἐν ταῖς τάξεσι ταύταις γίνεται κατὰ τὸ ἐγκακρῆμενον καὶ εἰσθηγμένον εἰς ἕκαστην τούτων ὑπόδειγμα Ἰγνογραφίας. Ἐν δὲ τῇ Β' τάξει μόνον κατὰ τὰς σιωπηλάς ἐργασίας ἐρῶνται τοῖς μαθηταῖς ὑπὸ τοῦ διδασκάλου κατὰλληλοι καὶ ἀνάλογοι πρὸς τὰς δυνάμεις τῶν ἀπεικονιστικῶν σχημάτων ἐξ εἰθικῶν ἀπεικονιζομένων.

Καλλιγραφία

Τάξις Β'.

Ἐν τῇ Β' τάξει διδάσκονται κατ' ἀρχὰς μὲν τὰ μικρὰ γράμματα τοῦ ἀλφάβητου καὶ ὑπόδειγμα ἐπὶ τοῦ μαυροπινάκου γραφόμενον ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, ἔπειτα ἀντιγράφουσι οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τῶν ἀβακίων ἢ τετραβίων εἰς τὰ λέξεις καὶ φράσεις περιέχουσαι ταῦτα (τὰ μικρὰ γράμματα).

Ἐν τῇ Α' τάξει δὲν διδάσκονται καλλιγραφία ἄλλα μόνον γραφὴ κατὰ τὴν ὄραν τῆς ἀναγραφῆς γινομένη καὶ κατὰ τὰς ὄρας τῶν σιωπηλῶν ἐργασιῶν.

Τάξις Γ' καὶ Δ'.

Ἐν ταύταις ταῖς τάξεσι διδάσκονται ἡ καλλιγραφία κατ' ἐγκακρῆμενον ὑπόδειγμα μικρὰ καὶ κεφαλικά γράμματα, λέξεις καὶ φράσεις περιέχουσαι ἕνα τὸ μικρὰ γράμμα. Μετ' ἑκάστου κεφαλικοῦ γράμματος ἀσκήσεις τῶν μαθητῶν εἰς λέξεις ἀρχομένης ἀπ' αὐτοῦ. Μικρὰ καὶ κεφαλικά γράμματα στερογύλης γραφῆς.

Γεωγραφία.

Τάξις Α', Β', Γ' καὶ Δ'.

Παιδιὰ 1) Μοῦδα ἐν κύκλῳ 2) νεοσσι καὶ ἑστὸς 3) ἡ πλιτορρία 4) Μοῦδα καὶ ἑστὸς 5) Διελουσιτίνδα 6) Τὰ σικελόβικα (ἀμπερίτζα).

Ἀσκήσεις τακτικαὶ καὶ εὐλεύθεραι. Κανονικὴ στάσις. Τῆς χειρὸς ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν ἐναλλὰξ καὶ ἀμφοτέρω. Στερογύτης κεφαλῆς δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ. Στερογύτης κορμοῦ. Βάδην ἐπὶ τὰ πλάγια. Σχηματισμὸς τοῦ ζυγοῦ. Ἀριθμοὶς κατὰ διάστα. Βάδην ἐν χώρῳ μετὰ κρούσεως τῶν χειρῶν ἑμπρὸς. Κλίσις ἐπὶ δεξιᾶ ἢ ἐπ' ἀριστερᾶ. Βάδην ἐν χώρῳ καὶ ἐν κινήσει μετὰ κρούσεως τῶν χειρῶν ἀπὸ πᾶν βῆμα. Τάξις τῶν χειρῶν ἑμπρὸς. Τὸ αὐτὸ τῶν ποδῶν στερογυμένον ἐπὶ τῶν δακτύλων. Τάξις τῶν χειρῶν ἑμπρὸς μετὰ καθίσματος. Τάξις τῶν χειρῶν ἑμπρὸς καὶ ὄσω. Τάξις τῶν χειρῶν ἑμπρὸς καὶ ἐπὶ τὰ πλάγια. Τάξις τῶν χειρῶν ἐπὶ τὰ πλάγια καὶ ὄσω μετὰ ἢ ἀπὸ κρούσεως τῶν χειρῶν καὶ μετὰ καθίσματος καὶ ἀπὸ αὐτοῦ. Μετάστασις ἐξ ἑνὸς ζυγοῦ εἰς δύο καὶ τακτικῶν. Ἀρτίωσις καὶ πύκνωσις τῶν ζυγῶν. Μεταβολὴ ἐπὶ δεξιᾶ καὶ ἐπ' ἀριστερᾶ. Μεταβολὴ ἐν κινήσει. Ἀλλαγὴ ὄψεως. Ἀλλὰ λαγὴ κατευθύνσεως. Βῆμα τακτικὸν ἐν χώρῳ. Τὸ αὐτὸ μετὰ κρούσεως τῶν χειρῶν ἑμπρὸς καὶ ὄσω. Κίρησις καὶ τάξις τῶν χειρῶν ἐπὶ τοὺς ὄμους καὶ ὄσω. Μεσῶσις μετὰ καθίσματος. Τὸ αὐτὸ ἐπὶ τοὺς ὄμους καὶ ἐπὶ τὰ πλάγια. Μεσῶσις ὑπὸ τὰς μασχάλας καὶ ἐπὶ τὰ πλάγια. Σχηματισμὸς τῶν τετραδῶν. Αἱ παντοειδεῖς μεταβολαὶ καὶ συνδυασμοὶ διαφόρων ἀσκήσεων. Πεζόδρομοι πρὸς φυσικογνωστικὰς παρατηρήσεις καὶ ἐπιστηφίσεις ιστορικῶν μερῶν.

Σημ. εἰ. Εἰς ὅσα δημοτικὰ σχολεῖα εἶναι ἀδύνατος ἡ διδασκαλία ἱνὸς ἢ καὶ πλείων τεχνικῶν μαθημάτων, ὅσα ταῦτα ὀριζόμενος χρόνος χρησιμοποιεῖται πρὸς διδασκαλίαν τῆς ἀναγνώσεως τῆς γραμματικῆς τῆς ἀριθμητικῆς καὶ τῶν θερηματικῶν κατὰ πλείους τῶν ἐν τῷ ὁρολογίῳ προγράμματι ἀναπερρομένων ὥρων.

Γεωργικαὶ ἐργασίαι

Αἱ γεωργικαὶ ἐργασίαι ἐν τα τοῖς ἀδικητέροις καὶ διηρημένοις σχολείοις τῶν ἀρρέων γίνονται δις τῆς ἐβδομάδος μετὰ τὸ τέλος τῶν λοιπῶν μαθημάτων καὶ συνίστανται, εἰς τὴν φύτασιν δένδρων θεωροσφύρων καὶ καλλωπιστικῶν, εἰς τὴν σπορῶν κκικαλιερίων ἀνθῶν καὶ λαγανικῶν, εἰς τὴν ἐμβολιασμῶν δένδρων (κατὰ τὸν προσήκοντα χρόνον). Εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὰς κώμας παρὰ τὰς ἑσπείρας εἶναι γεωργικὰ σταθμὰ ἐδηγεῖσθαι ἐκείνη ἀπαξ καὶ ἕξδομὰ αὐτὰ μαθητὰ ὑπὸ τῶν διδασκάλων καὶ παρακαλουθεῖσι τὰς συντελούμενας ἐκεῖ ἐργασίας. Εἰς ἑσπείρας ἐργασίαι εἶναι δυνατὴ ἡ ἐκτροφή μεταξοσκωλήκων γίνεται αὐτῇ τῷ δὲ προκρίτον κέρδος διατίθεται πρὸς ἀγορὰν σχολικῶν ἐργῶν (ἀναγνώστηριου, ἀριθμητηρίου, εἰκόνων ἱερῶ, φυσικῆς καὶ Ἑλληνικῆς ιστορίας) οὐδέποτε ὅμως ἐπιτρέπεται νὰ γίνῃ ἡ ἐκτροφή ἐντὸς τῆς αἰθούσης ἐν ᾗ γίνεται ἡ διδασκαλία.

Τὰ ἐν τῷ παρόντι προγράμματι ἀναφερόμενα διδάσκονται καὶ ἐν τοῖς ἀδικητέροις Παρθενγωγείοις. Ἀντὶ δὲ τῶν γεωργικῶν ἐργασιῶν διδάσκονται χειροτεχνήματα ὡς καὶ κατὰ τὰς ὥρας τῶν ἐξοχικῶν περιπάτων ὡς καὶ κέρδος κωλύει τὴν ἐπιτέλειαν τούτων. Ἐν τοῖς ἀδικητέροις Παρθενγωγείοις τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου τῶν σιωπηλῶν ἐργασιῶν χρησιμοποιοῦνται δι' ἐργάχειρα ὑποχρεωμένης τῆς διδασκαλίσης νὰ ἐπιθεωρῇ τακτικῶς καὶ ἀνελπιπῶς τὰς ἐσ' ἐκάστης μαθητρίας ἐν ἐνάσῳ μαθήματι γυνομένης χειροτεχνικῆς ἐργασίας. Πρὸς τοῦτο αἱ μαθήτριαι αἰ ἔχουσαι ἐργάχειρα πρὸς ἐπιθεωρῆσιν συγκεντρύνονται ἐν τῷ σχολείῳ ἡμίσειαν ὥραν μετὰ μεσημέριαν πρὸ τῶν ἄλλων μαθητῶν ἵνα ἐπιθεωρήσῃ ταῦτα ἡ διδασκαλίσης καὶ δώσῃ τὰς ἀπαιτούμενας ἐξήγας.

Διδάσκονται δὲ τὰ ἐξῆς. Χειροτεχνήματα ἐν τοῖς ἀδικητέροις Παρθενγωγείοις.

Τάξις Α'.

Ποικιλική. Κέντημα ἐπὶ καναβῶ (μάρμα) γραμμὰ εὐθείαι, παντοθαπὰ συμπλέγματα γραμμῶν. Τὰ κεφαλαῖα τοῦ τύπου γραμμάτων τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου ἐν τοῖς ἀπλουστεροῖς αὐτῶν διαγράμμασι (τὰ δυσκολώτερα τούτων διδάσκονται κατὰ τὴν δευτέραν ἐξαγωγήν). Οἱ ἀραβικὸι ἀριθμοὶ καὶ τὰ μικρὰ γράμματα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου εἰς μικρὰς διατάξεις.

Τάξις Β'.

Ποικιλική. Τὰ μικρὰ καὶ κεφαλαῖα γράμματα τοῦ Ἑλληνι-

κοῦ ἀλφαβήτου καὶ οἱ ἀραβικοὶ ἀριθμοὶ ἐν μεγαλύτεραις διατάξεσι.

Πλαστικὴ καὶ ραπτική. Πλοκή περιπέδιων (δαμάκων). Διάρρησις ἐξῆς ραπτικῆς ἐπὶ τετραγώνῳ λευκοῦ βράκωντος (στριφομα, γὰρ, τροπογὰρ, πλακωρορρῆ, κομμάτρωμα, ἐμβόλιωμα τρίγωνον καὶ τετράγωνον).

Τάξις Γ'.

Ραπτικὴ καὶ διάρρηξή (μαντήριον). Ραφή χειρῶν, γυναικίως. Διάρρηξή (μαντήριον) διάρρηξιν λευκῶν βρακίωντων.

Τάξις Δ'.

Ραπτικὴ, ποικιλικὴ κοπτικὴ καὶ διάρρηξή. Κοπή καὶ βαφή ἐπιτηγώνιου γυναικίως (καμψόλας). Κέντημα λευκῶν (βρακίωντων) πρὸς διακόσμησιν αὐτοῦ. Διάρρηξή περιπέδιων (μαντήριον).

Σημ. γ'. Καὶ ἐν τοῖς διηρημένοις καὶ ἀδικητέροις παρθενγωγείοις ἐν ὑπέρῳ ἰδιαιτέρων καλλιῶν βοημάτων γίνεται ἐκτροφή μεταξοσκωλήκων.

Ἐν Χαλκίῳ τῇ 4 Ἰουλίου 1902.

Ὁ Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς
τῆς Δημοσίας Ἐκπαίδευσως
Ν. ΠΑΛΙΕΡΑΚΗΣ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Ἐκ τῆς ἐκτῆς ἀρ. θ. 31¹ ἐγκυκλίου τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ
τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς.

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ἐν τῷ ὄρωλογίῳ καὶ τῷ Ἀναλυτικῷ προγράμματι τῶν
δηρημένων δημοτικῶν σχολείων.

Α'. Ἐν τῷ Ὁρωλογίῳ προγράμματι.

1) Τὰ Ὁρησκευτικά ἐν ἀπάσει ταῖς τάξεσι διδάσκονται ἰδιαι-
τέρως δύο ὥρας καθ' ἑβδομάδα κατὰ Σάββατον δὲ συγκεντρῶν-
ται οἱ μαθηταὶ τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ σχο-
λείου, ἀναγνώσκονται αὐταὶ ἢ κατὰ τὴν ἀμέσως ἐπομένην Κυ-
ριακὴν ἀναγνωσθησομένη περικοπὴ τοῦ Ἐυαγγελίου καὶ εἰδονται
ἠθικαὶ παραγγελίαι τοῖς μαθηταῖς ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου τῆς σχο-
λῆς ἐκ τῆς ἀναγνωσθείσης περικοπῆς ἐξαγόμεναι. Εἰς δὲ τοὺς
μαθητὰς τῶν δύο κατωτέρων τάξεων, συγκεντρῶνόμενος ὡσαύτως
ἐν τῇ αἰθούσῃ, διηγεῖται ὁ διδάσκων τὰ ἱερὰ ἐν ταῖς εἰρημέναις
τάξεσιν ἢ δὲ διδάσκων ἐν τῷ σχολείῳ, πλὴν τοῦ προϊσταμένου πτυ-
χιούχου δημίου, διὰ γλώσσης καταλλήλου μικρὴν ἠθικοὐρησκευ-
τικὴν διήγημα.

2) Ἐν τῇ Α'. τάξει τὰ Ἑλληνικά διδάσκονται ἐπὶ δύο ὥρας
καθ' ἑκάστην, κατὰ ταύτας δὲ διδάσκειται ἡ Γραμματικὴ καὶ ἡ
Γραφὴ καὶ οὐχὶ ἐν ἰδιαιτέρας ὥρας.

3) Ἡ Γραμματικὴ γίνεται πάντοτε μετὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν
ἄλλων μαθημάτων, πρὸ μεσημβρίας ἢ μετ' αὐτῆν.

4) Ἐν τῇ Α' καὶ Β' τάξει δὲν διδάσκειται Ἱστορία, αἱ δὲ διὰ
τὴν διδασκαλίαν ταύτης σημειούμεναι ὥραι ἐν τῷ δημοσιευθέντι
κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὄρωλογίῳ προγράμματι διατίθενται διὰ
τὴν πραγματογνωσίαν καὶ πατριδογραφίαν.

5) Ἐν τῇ Γ' καὶ Δ'. τάξει αἱ ὥραι τῶν Φυσικῶν περιορίζον-
ται εἰς τρεῖς.

6) Ἐν τῇ Α'. τάξει δὲν διδάσκειται Γεωγραφία ἐν ἰδιαιτέρας
ὥραις ἀλλὰ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν Ἑλληνικῶν διδάσκονται
τὰ σημεῖα τοῦ ὄριζοντος καὶ στοιχειώδη τινὰ ἐκ τῆς Πατριδο-
γραφίας, ἅτινα σημειοῦνται ἐν τῷ ἀναλυτικῷ προγράμματι τοῦ
ἀδιαίρετου δημοτικοῦ σχολείου, (οἷα, σχολεῖον, ἐκκλησία, ὁδοί

τῆς πόλεως ἢ κώμης, ἐν ἧ ἡ ἐκπαιχτοὶ διδασκόμενοι μαθηταὶ
ἔχ. κτλ.)

7) Ἐν μὲν τῇ Γ'. τάξει διδάσκειται ἡ Ἱστορία τῆς Κρήτης
ἀπὸς καθ' ἑβδομάδα, ἀπὸ τῶν ἀρχαιότατων χρόνων μέχρι τῆς
κατακτήσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν Ἀράβων, ἐν δὲ τῇ Δ' ὡσαύτως ἀπὸς
καθ' ἑβδομάδα ἡ Ἱστορία τῆς Κρήτης ἀπὸ τῆς κατακτήσεως αὐ-
τῆς ὑπὸ τῶν Ἀράβων μέχρι τῆς σήμερον.

Β'. Ἐν τῷ Ἀναλυτικῷ προγράμματι.

Α'. ΤΑΞΙΣ

α'. Ἑλληνικά.

Ἀνάλλως λέξεων εἰς τὰ συστατικά αὐτῶν καὶ ἐκ τούτων εἶτα
σύνθεσις τῶν ἀρχικῶς δεδομένων λέξεων ἢ καὶ ἄλλων ὁμοίων
ταύταις. Ἀσκήσεις ἐκ τοῦ ἀναγνωσματάρου καὶ ἀνάγνωσις ἄ-
πταιστος καὶ λογικὴ ἀπλῶν προτάσεων καὶ λόγου συνεχῆς.

β'. Γραφὴ.

Γραφὴ ἐκ τῶν ἐκάστοτε κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν διδασκόμενων
γραμματίων, συλλαβῶν καὶ λέξεων. Γραφὴ ἀπλῶν προτάσεων.
Καθημερινὴ γραφικὴ ἐργασία κατ' οἶκον.

γ'. Γραμματικὴ.

Ἡ Γραμματικὴ ἐν τῇ τάξει ταύτῃ δὲν διδάσκειται εἰς ἰδιαι-
τέρας ὥρας ἀλλὰ διδάσκειται ἐκ ταύτης κατὸ τὴν ὥραν τῆς
ἀναγνώσεως τὰ ἐξῆς. 1) Ἀνάλλωσις τῶν προτάσεων εἰς λέξεις
τῶν λέξεων εἰς συλλαβὰς τῶν συλλαβῶν εἰς γράμματα καὶ ἀντι-
στρόφως σύνθεσις τῶν γραμμάτων εἰς συλλαβὰς τούτων εἰς
λέξεις καὶ τούτων εἰς προτάσεις. 2) Διάκρισις τῶν γραμμάτων
εἰς φωνήεντα, σύμφωνα καὶ διεφθόγγους. Διακριτικὰ σημεῖα. 3)
Διάκρισις τῶν λέξεων εἰς μονοσυλλαβῶν δισυλλαβῶν καὶ πο-
λυσυλλαβῶν. Οἱ τόνοι καὶ τὰ πνεύματα. 4) Διάκρισις καὶ ὁνο-
μασία τῶν σημείων τῆς στίξεως ἄκμα, μέση στιγμῆ, τελεία
στιγμῆ, ἐρωτηματικὸν καὶ ὀκνηματικόν.

Πρὸς ἀσκήσιν τῶν μαθητῶν εἰς τὴν γραφὴν καὶ τὴν ἐρωτημα-
τικὴν ἀντιγράφονται καθ' ἑκάστην κατ' οἶκον 2—3 μὲν λέξεις
κατὰ τὴν Ἀγν. ἐξαμηνίαν 3—5 δὲ ἢ καὶ διόκληρος πρότασις
κατὰ τὴν Βαν. ἐκ λέξεων δεδιδαγμένων καὶ ἐξετασθειῶν,

Ελληνικά.

Ἀνάγνωσις

Ἀσκήσεις εἰς τὸ ἀπαιτούσας καὶ λογικῶς ἀναγνώσκων. Ἐρμηνεία τοῦ περιεχομένου τῶν ἀναγνωστικῶν λέξεων καὶ δι' ἐρωτήσεων καὶ ἀποκριτῶν ἀνάλωσις καὶ ἔρθη κατανόησις αὐτοῦ. Ἀνάγνωσις ὑπὸ τοῦ διδασκάλου καὶ μετὰ ταῦτα ὑπὸ δύο τοῦλάχιστον ἐκ τῶν καλῶς ἀναγνωσκόντων μαθητῶν.

Ἐκ δὲ τῆς Γραμματικῆς διδάσκονται τὰ ἐπόμενα. 1) ἡ ἀπλὴ πρότασις. 2) Ὁδηγία πρὸς εὔρεσιν καὶ σχηματισμὸν ἀπλῶν προτάσεων. 3) Λήγουσα, παραλήγουσα καὶ προπαραλήγουσα. 4) Διαίρεσις τῶν φωνηέντων μακρὰ καὶ βραχεῖα συλλαβαί. 5) Τονισμὸς τῆς προπαραλήγουσας καὶ βραχείας συλλαβῆς. 6) Πνευματισμὸς τῶν ἀπὸ υ ἀρχομένων λέξεων 6) ἄνεμα εὐσιαστικῶν (ἀριθμὸς, γένος, πτώσις) 7) ἄρθρον καὶ κλίσις αὐτοῦ. Κλίσις ἀσυναρτητῶν ὀνομάτων τῆς πρώτης καὶ δευτέρας κλίσεως 8) ἐπιθετοί (προσθήσεις ἀπὸ στήματος ἔνοια τοῦ ἐπιθέτου καὶ γένη τούτου) αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι κατ' ὄνομαστικὴν καὶ ὁ ἔνεστος τῶν βαρυτόνων ῥημάτων ἐν τῇ ὀριστικῇ.

Ὁρθογραφία.

1) Διαίρεσις τῶν λέξεων εἰς συλλαβὰς καὶ ἀντιγραφὴ τούτων. 2) Διαίρεσις καὶ ἔρθη γραφῆ εὐσιαστικῶν ἐπιθέτων, ῥημάτων καὶ προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν, ἀλλὰ μόνον ἐκ τῶν διδασκόμενων κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Γραμματικῆς. Κατ' οἶκον δὲ ὀρίζεται τοῖς μαθηταῖς ὅπως εὐρίσκωσι καὶ καταγράφωσιν ἐν τῷ τετραβίβῳ αὐτῶν ὅτε μὴ λέξεις μονοσυλλαβούς, ὅτε δὲ δισυλλαβούς καὶ πολυσυλλαβούς ὅτε δὲ λέξεσι τοιαύτας ἡ τοιαύτας ἀναλόγως τοῦ τόνου ἢ τοῦ πνεύματος. Ἀντιγραφὴ ἀπὸ τοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου ἢ καὶ γραφῆ καθ' ὑπαγόρευσιν ἀπλῶν προτάσεων, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ προηγουμένη κατανόησιν αὐτῶν. 3) Συγχρὴ ἀντιγραφὴ τῶν γυμνασμάτων τῶν χρησιμοποιουμένων εἰς τὴν ἐκάστοτε διδασκαλίαν τῆς Γραμματικῆς.

Ποιήματα.

1) Ἡ Πιέρδικα 2) Ὁ Βορέϊς πού ε' ὀρνίθια 3) ἡ Περιστερὰ 4) τὸ Ὅρασι 5) τὸ Φεγγάρι 6) Ὁ Ἐσπότης 7) ἡ Ἐσπερά 8) τὸ Πρωῖ 9) Ἐσθινὴ προσοχῆ.

Ελληνικά.

Ἀνάγνωσις.—Γραμματικὴ.—Ποιήματα.

Ἀπεικαστὸς λογικῆ καὶ ἠθικῆ ἀνάγνωσις εἰς ἐγκυριαμένους ἀναγνωστικῶν. Ἐρμηνεία τῶν ἀναγνωστικῶν λέξεων ἰδίως τῶν ἀρχαίων εὐσιαστικῶν καὶ τῶν συνθέτων καὶ παραγῶν ἀπαραβλήτων ἑαυτοῦ τοῦ περιεχομένου τῶν ἀναγνωστικῶν. Ἀνάγνωσις ἐπιμελημένη καὶ λογικὴ ὑπὸ τοῦ διδασκάλου.

Ἐκ τῆς Γραμματικῆς 1) οὐσιαστικά (διαίρεσις τούτων εἰς συγκριμένα καὶ ἀσυναρτητῶν καὶ τῶν συγκριμένων εἰς κύρια καὶ προσχηρικά κλίσις ἀσυναρτητῶν ὀνομάτων τῆς ἀ' β' καὶ γ' κλίσεως. 2) αἱ κριτικαὶ περὶ τονισμοῦ κανόνες (τονισμὸς τῆς παραλήγουσας καὶ τῆς ληγουσας τῶν ὀνομάτων. 3) Συναίρεσις καὶ συνηρημένα ὀνόματα τῆς πρώτης κλίσεως. 4) ἐπιθετοί (Γένη τοῦ ἐπιθέτου καὶ βῆθοι αὐτοῦ) 5) Ἀντωνυμίαι (προσωπικαί, δευτικαί, ἐρωτηματικαί, καὶ ἡ ἀρίστος καὶ ἐρωτηματικὴ τῆς 6) Ἐνοια ῥήματος (πρόσωπον, γένος, ἀριθμὸς ἐγκλίσεως). Ὁ ἔνεστος ἢ παρακτικὸς καὶ ἀρίστος τῆς ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς φωνῆς τῶν βαρυτόνων ῥημάτων. Ὁ ἔνεστος καὶ ὁ ἀρίστος τῆς ἐνεργ. φωνῆς καὶ ἐκ τῶν ἀκλίτων μερῶν τοῦ λόγου (προθέσεις, ἐπιρρήματα). Ἐκ τοῦ συντακτικοῦ ἀνεβήλιου (ἡ ἀπλὴ πρότασις, ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον, ἡ πεπλατυσμένη πρότασις, τὸ ἀντικείμενον κατ' αἰτιατικὴν).

Δ' ἑρμηνευτικῶν ἀσκήσεων. 1) Γραφῆ κατ' οἶκον καὶ ἐν τῷ σχολεῖῳ λέξεων ἐξυτῶνων, κρηστυμένων καὶ προκρηστυμένων, περιπομιμένων καὶ προπεριστοιμμένων, δασυνομιμένων καὶ ψιλουμένων. Εὔρεσις καὶ γραφῆ τούτων ἀπὸ μνήμης. Γραφῆ λέξεων μετὰ διακριτικῶν καὶ ἐφαρμογῆ διὰ πολλῶν παραδειγμάτων τῶν περὶ συλλαβισμοῦ κανόνων. Ἀσκήσεις ἐπὶ λέξεων καταλλήλων εἰς τοὺς περὶ τονισμοῦ κανόνες. Γραφῆ καθ' ὑπαγόρευσιν προτάσεων καὶ μικρῶν τελειῶν λόγων. Συγχρὴ ἀντιγραφὴ ὀνομάτων καὶ ἄλλων γυμνασμάτων μεθ' ἑκάστου μῦθου γραμματικῆς. Ἀντιγραφὴ ἀναγνωστικῶν καὶ καλῶς κατανόητων μερῶν ἐκ τοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου καθ' ἑκάστην.

Ποιήματα

1) Πρὸ τῆς Παναγίας 2) Τὸ ναυόπουλλο 3) Παῖδι μου! Ὁρῶ σου καλῆ! 4) Τὸ παιδί στὸ ποτάμι 5) Τὸ καλκαίρι 6) Τὸ εὐγύπωρον 7) Ὁ χεμισὸν 8) Ἡ ἀνείρις 9) Ἡ βάλασσα καὶ τὰ πο-

τάματα 10) Ἡ τυρλή ἀνορθώδης 11) Ὑμνος πρὸς τὸν Θεὸν 12)
Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεὸν 13) Ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος.

Δ'. ΤΑΞΙΣ

Ἀνάγνωσις.—Γραμματικὴ.—Ποιήματα.

Α'. Ἀνάγνωσις.

1) Ἀπαισιος λογικὴ καὶ ἠθικὴ ἀνάγνωσις ἀπικριβομένη ἀνά-
λωσις τοῦ περιεχομένου τῶν ἀναγνωστοκομένων. Ἐκ τῆς Γραμ-
ματικῆς διδάσκονται αἱ ἀνωτομῖαι 2) ἡ Ἐκθλιψις, 3) ἡ Κράσις,
4) ἔνδεματα ἀσυναίρετα καὶ συντημένα πασῶν τῶν κλίσεων 5) τὰ
συνθέστερα τῶν ἀνωμάτων οὐσιαστικῶν 6) ἐπιθετα (ἀνώματα
ἐπιθετα, ἀνώματα παραθετικά) 7) Ἀριθμητικά 8) Ἄπλαϊ καὶ
σύνθετοι λέξεις, ἔνωτα τῆς συνθέτου λέξεως 9) Ρήματα (ἄπλοϊ
καὶ σύνθετοι χρόνοι τῆς ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς φωνῆς τῶν βα-
ρυτόνων τὰ περισώμενα ρήματα 10) ἐκ τῶν ἀκλίτων μερῶν τοῦ
λόγου ὁ σύνθεσμος καὶ τὰ ἐπιρρηήματα.

Ἐκ τοῦ Συντακτικοῦ γίνεται ἐπιανάληψις τῶν διδαχθέντων ἐν
τῇ τρίτῃ τάξει εἴτα διδάσκονται τὰ περὶ πεπλατυσμένης προτά-
σεως, οἱ ἐπιθετικοὶ καὶ ἐπιρρηματικοὶ διορισμοὶ ἐν συντομίᾳ πάν-
τοτε καὶ χωρὶς νὰ παραβλάπτηται ἡ διδασκαλία τῆς γραμματικῆς.

Ὁρθογραφία.

Διὰ συγχῶν γραφικῶν ἀσκήσεων ἐμπέδωσις τῶν κανόνων περὶ
τοῦ τονισμοῦ τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν τριῶν κλίσεων. Ἀσκήσεις
ἐπὶ τῶν συνηρημένων ὀνομάτων συγῆ ἀντιγραφή τῶν διὰ τὴν
διδασκαλίαν τῆς Γραμματικῆς χρησιμευόντων γυμνασμάτων. Ἀ-
σκήσεις εἰς τὸ ὀρθῶς γράφειν τὰ παραθετικά (ὀ, ω). Ἀσκήσεις εἰς
τὸ ἀπαισιως καὶ ταχέως συναλλάσσειν τοὺς ἀριθμοὺς τῶν ὀνο-
μάτων, τῶν ἀνωτομῶν καὶ τῶν ρημάτων. Γραφή καθ' ὑπαγόρευ-
σιν ἐκ συνεχοῦς κεμένου ἀπαξ καθ' ἑβδομάδα.

Ποιήματα

Ἐν τῶν σημειωμένων ἐν τῷ ἀναγνωστικῷ βιβλίῳ διδάσκονται
τὰ ἐκλεκτότερα. Καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς τάξεσιν ἂν εἶναι δύσκολος
ἡ διδασκαλία τῶν ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς προγράμμασιν ὀριζομένων
διδάσκονται τὰ ἐκλεκτότερα ἐκ τῶν σημειωμένων ἐν τοῖς ἀνα-
γνωστικῶν βιβλίοις.

Ἐκ τῆς Φυσικῆς ἱστορίας.

Ἐν μὲν τῇ Γῆ τάξει γίνεται περιγραφή τῶν κυριωτέρων σφιν-

δυνατῶν ζῶων Ἀν. Ζῶα θηλαστικὰ ἰσθμίου. εὐραχνοτό-
γος, λέων, τίγρις καὶ κίον, λύκος καὶ ἀλώπηξ, ἄρκτος, κτλ. ἐκ
τῶν μηρυκασιῶν βοῦς, κίμηλος, πρόβατον καὶ αἰγῆ, ἔλαφος καὶ
ἵππος, γοῦρος, ἐλέφας, κάκτος, φῶνη καὶ φύλινα. Βον Πτηνὰ
(πτηνὰ σαρκόφaga (ἀετὸς, γυψὶ) φρεσβωτικά, φύλινα, κατοικίδια
πτηνὰ) Γον Ἐρπετα (χελῶνα, κροκιδάειλος, ἔρπεις, ἰχθύες, κερ-
χαρίας, ἀρίγγη καὶ γάδος ὁ καλαρίας (μουρδῶνα) εἴτα περιγραφή
ἀσπονδύλων τινῶν ζῶων. Ἐντομα (μυλίσσα, μύκη, μύρμηκας, φύχῆ,
μεταξοκόλληξ). Κοράλλια καὶ σπύγγη. Πρωτόζωα.

Ἐν δὲ τῇ Δγ περιγραφή τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος (κεφαλή,
κορμὸς καὶ ἄκρα). Ἀον Ὁρέφεις τοῦ σώματος (πέψις τῶν τροφῶν,
κυκλοσφία τοῦ αἵματος, ἀναπνοή, ἀποβολή τῶν ἀχρηστών συστα-
τικῶν, Βον Κίνησις καὶ κινήτρια ἔργα. Περίγραφή τοῦ συλλε-
τοῦ (κεφαλή, κορμὸς, ἄκρα). Γον Ἀσκήσις (νευρικὸν σύστημα,
αἰσθητήρια ἔργα). Ἐκ τῆς φυσιολογίας γενικὰ τινα περὶ φυτῶν,
περὶ τῶν διαφόρων μερῶν ἢ ὀργάνων τοῦ φυτοῦ. Ὅργανα ὀρε-
ψιως (ρίζα, βλαστὸς, φύλλα). Ἀναγκαῖοι παράγοντες διὰ τὴν
ζωὴν τῶν φυτῶν. Ὅργανα παραγωγῆς (θῆθος, καρπὸς καὶ σπέρ-
ματα). Πολλαπλασιασμοὶ τῶν φυτῶν διὰ σπερμάτων' πολλα-
πλασιασμοὶ τῶν φυτῶν διὰ μοσχοῦματος, καταβολῶδων κτλ. δι'
ἐβολιασμοῦ καὶ μεταστυτέσεως).

Μετὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀνωτέρω γίνεται περιγραφή τῶν
σπουδαιωτέρων ἐκ τῶν φανεροῦντων φυτῶν (παῦκα, ἔλατοι, ἄρβυ,
ἔξω, καστορέα, πλάτανος, μερία καὶ συκῆ, ἀμυγδαλή καὶ ἄλλα
ὄπωρ-ζῆρα δένδρα, ἐσπεριδοειδῆ φυτὰ (λεμονία, πορτοκαλεῖα,
κτλ.) καὶ ἐκ τῶν βιομηχανικῶν (λίθον, βάρβαξ, τεύκλον γεώμη-
λον, εἰλαία καὶ ἄμπελος, καρπὸς, τέτον, κακάον) καὶ ἐκ τῶν μονο-
κυτταληθῶν, σιτάωδη καὶ φαινεκοειδῆ φυτὰ). Ἐκ τῶν κρυπτογά-
μων ἢ ἀνοσθῶν φυτῶν, περῶνη, φύχῆ, μύκητας. Κατὰ τὴν βον
ἐξωμηνίαν γενεωτάτα τινα ἐκ τῆς ὀρυκτολογίας (σχημα τῶν ἔρυ-
κτῶν λίθοι κοινοὶ καὶ πολυτομοὶ μεταλλικὰ ὄρυκτά).

Κατὰ τὰ λοιπὰ καὶ ἐν τοῖς σχολείοις τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως
καὶ ἐν τοῖς διηρημένοις δημοτικῶν σχολείοις ἱσθῶσι τὰ κατὰ τὸ
παρελθὸν ἔτος ὑπο ἡμερομηνίαν 18 Ἰβρίου 1901 δημοσιεύθητι
ὄρολογία καὶ ἀναλυτικά προγράμματα.

Ἐν Χαλέπῳ τῇ 2 Ἰβρίου 1902

Ὁ Γενικὸς Ἐπιθεωρητῆς
τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως
Ν. ΠΑΛΙΕΡΑΚΗΣ